

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand • april 2022 • jaar 26 • #03

FR • DE • EN

traductions
Übersetzungen
translations

Laurence Van Tongerloo

**'Als je goed voor je hond zorgt,
zorg je goed voor jezelf'**

Guido Belcanto en Naima Joris

Van tranen parels maken

Vanuit de lucht is alles anders

De jeugdigen van
Kristien Hemmerechts

Taalvaardigheid meten

Radiomaker Dirk Severs (58) werd door Mireille Tilmans aangeduid om **deketing** voort te zetten. Severs zijn leven staat voor een groot deel in het teken van de muziek.

12
De Groene Wandeling

VERDELING RandKrant april wordt bus-aan-bus verdeeld in Grimbergen, Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Tervuren, Overijse en Hoellaart.

Een leven vol **muziek**

Dirk Severs is geboren en getogen in Halle. Hij studeerde er in 1981 af aan het Koninklijk Atheneum en liep stage bij de Generale Bank en de MIVB. 'Daarna ben ik in de muziekindustrie gerold. Van jongsaf was ik, dankzij mijn zussen, fan van The Beatles, Elvis Presley en The Rolling Stones. Ik ging naar Rock Werchter en werkte in de televerkoop voor platenlabel Indisc, wat later Arcade en CNR werd. Daar had ik contact met Vlaamse en internationale artiesten. Toen het illegaal downloaden opstak, kwamen meer en meer platenlabels in de problemen en de muziekmarkt stuikte in elkaar. Nu ben ik vijftien jaar administratief bediende voor de overheid. Buiten mijn werk ben ik vooral met muziek bezig.'

Radiomicrobe

Severs is sinds 1984 radiomaker bij Radio Victoria die in Halle, Beersel, Huizingen en het Pajottenland te beluisteren is. 'Ik maak al bijna 38 jaar radio. Op vrijdagavond presenteer ik *Swingtown*, een poprockprogramma met informatie over muziek. Sinds december ben ik ook elke ochtend te beluisteren op Radio Rand die drie frequenties heeft en Lennik, Gooik, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Asse en Ternat covert. Vanaf 1 maart start Radio Rand, net als Radio Victoria, met DAB+. Dan wordt ons bereik veel groter. Bij Radio Rand presenteer ik een muziekprogramma met aankondigingen, ludieke weetjes en faits-divers.'

'Een radioprogramma maken, vraagt veel voorbereiding. Bovendien is het vrijwilligerswerk. Maar muziek is belangrijk in mijn leven,

ik zou er nog graag lang mee bezig blijven. Ik hoop dat het medium radio ook jonge mensen blijft boeien. Misschien met de revival van de vinylplaten? In Halle is er nu terug een vinyl-platenwinkel waar veel jonge mensen over de vloer komen.'

Naast radio maken, pikt Severs graag een concert of optreden mee. 'In De Meent in Alsemberg gaan we binnenkort naar een optreden van Gene Thomas. Ik kom ook graag in 't Vondel in Halle of de Westrand in Dilbeek. Toen ik jonger was, ging ik regelmatig naar festivals, maar dat is me wat te druk geworden. Ik ben wel nog altijd een grote fan van Bruce Springsteen en Bryan Adams. Die laatste heb ik al 25 keer gezien.'

Rust in de rozentuin

Severs is 24 jaar samen met zijn echtgenote Laurence, die uit Beersel afkomstig is. 'Drie jaar geleden zijn we getrouwd. De trouwfoto's hebben we laten maken in het kasteeldomein Coloma in Sint-Pieters-Leeuw. Dat is daar gewoonweg prachtig. In de rozentuin kom ik tot rust. De Rand is geen onbekend terrein. Via de wandelknooppunten ontdekken we de natuur in de Rand en het Pajottenland. Er zijn veel leuke en minder bekende plekjes. Toen ik in een krant las dat de oudste rotsen van België zich in Dworp bevinden en dat ze met graffiti waren beklad, ben ik een kijkje gaan nemen. Via een steil paadje naast de Alsembergsesteenweg naar beneden kan je de rotsen bewonderen. Binnen drie jaar ben ik met pensioen. Dan kunnen we nog meer op ontdekking gaan.'

TEKST Joris Herpol • **FOTO** Filip Claessens

20 Lachen is gezond

Marie-Louise Deschepper en Jean Vandersmissen animeren de lachclubs van Strombeek-Bever, Dilbeek en Ternat en zijn de bezielers van lachwandelingen in de natuur. 'Tijdens het lachen vallen alle spanningen weg.'

FR

© FC

32 Hoe je naar de dingen kijkt

Na haar studies aan de universiteit van Lima besloot Ivonne Otarola Flores haar droom achterna te gaan: de oceaan oversteken en door Europa trekken. Ondertussen is België haar thuis geworden.

AGENDA

APRIL
2022

© FC

06 VANASSETOTZAVENTEM

10 FIGURANDT

13 MIJNGEDACHT

19 BOUWERK

21 VERGETEN RECEPTEN

26 NAGELATEN NIJVERHEID

EN OOK

14 **Guido Belcanto en Naima Joris**
Van tranen parels maken

22 **De jeugdijaren**
van Kristien Hemmerechts

31 **Fotograaf Pierre-Philippe Hofmann**
Het begon met een idee

Uit IN DE RAND

24 Alsof ik er ben

Of hij nu voor een boot, trein of auto kiest, de innerlijke reizen van Rinus Van de Velde beginnen daar waar de realiteit het laat afweten. 'De grenzen waar ik op bots, bepalen wat ik doe.'

COLOFON RandKrant verschijnt maandelijks (niet in januari, juli en augustus) op 100.000 exemplaren. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant. • **Realisatie** vzw 'de Rand' • **Hoofdredacteur** Geert Selleslach • **Eindredacteur** Ingrid Laporte • **Fotografie** Filip Claessens en David Legréve • **Redacteurs** Michaël

Bellon, Liesbeth Bernolet, Bart Claes, Koen Demarsin, Tina Deneyer, Tine De Wilde, Herman Dierickx, Nathalie Dirix, Karla Goetvinct, Gerard Hautekeur, Jan Haeverans, Joris Herpol, Joris Hintjens, Ines Minten, Anne Peeters, Tom Serkeyn, Wim Troch, Fatima Ualgasi, Luc Vanheerentals, Lene Van Langenhove, Dirk Volckaerts en Heidi Wauters •

Website Dorien De Smedt • **Redactieadres** Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel, tel 02 767 57 89, e-mail randkrant@derand.be, website www.randkrant.be • **Verantwoordelijke uitgever** Jo Van Vaerenbergh, Agentschap 'de Rand', Witherendreef 1, 3090 Overijse • **Vormgeving** Jansen & Janssen Creative Content, Gent • **Druk** T'Hoofst, Aalter

Evoluties en uitdagingen in de cultuursector

De cultuursector in de Rand kan eindelijk volop hernemen. Bovenop de uitdagingen na corona blijven diversiteit, publieksbereik, herstructureren en het evenwicht tussen lokale verankering en regionale samenwerking prangende kwesties.

TEKST Michaël Bellon • FOTO Filip Claessens

Hoe zien Wim Van Parijs van CC Westrand in Dilbeek en Caroline Van Camp van CC Het Bolwerk in Vilvoorde vanuit hun jarenlange ervaring de cultuursector en de cultuurcentra evolueren? Van Parijs is meer dan 29 jaar programmator podiumkunsten in de Westrand. Op 1 april moet hij onherroepelijk met pensioen. Caroline Van Camp is stafmedewerker Communicatie en Onthaal in Het Bolwerk. Toen Vilvoorde van februari tot november 2021 het cultuurcentrum herinrichtte als vaccinatiecentrum en alle medewerkers van het cultuurcentrum daar werden ingezet, nam Van Camp de communicatie van het vaccinatiecentrum voor haar rekening.

Een cultuurcentrum ombouwen tot een vaccinatiecentrum. Niet evident, lijkt mij?

Van Camp: 'Een ideale situatie was het niet, maar ons centrum moest toch sluiten, en we begrepen dat we eerst de gezondheidscrisis moesten overwinnen vooraleer we terug aan cultuur konden denken. We kwamen ineens ook op een

andere manier met de inwoners van Vilvoorde en Machelen in contact. Heel wat mensen herkenden we omdat ze voordien naar activiteiten in Het Bolwerk kwamen, maar er waren ook heel wat mensen die voor de eerste keer in ons centrum kwamen. Sommige vrijwilligers van het vaccinatiecentrum zijn nu actief als vrijwilliger in het cultuurcentrum. De mensen zijn heel dankbaar dat we opnieuw open zijn. Ze blijven nog wat voorzichtig, maar alles komt zo stilaan terug op gang.'

Van Parijs: 'Tijdens corona hebben we gedaan wat kon en mocht, ook al moesten we veel mensen, die al tickets hadden gekocht, teleurstellen. Al die tickets omboeken, betekende een gigantisch administratief werk. Nu alles weer kan, hebben we voorlopig iets minder publiek dan voordien. De situatie moet ons ook aanzetten tot nadenken over ons abonnementsstelsel. Dat is vandaag te veel gericht op de ouder wordende blanke middenklasse Vlaming. Uiteraard moeten we die blijven bereiken, maar we moeten op zoek naar nieuwe manieren om

vooral jongeren en mensen met een allochtone achtergrond te bereiken. Een systeem zoals *pay what you can*, dat in het Kaaitheter wordt toegepast, kan voor inspiratie zorgen. Daarnaast moeten we ook nieuwe deskundigheid in huis halen. Ons personeelsbestand weerspiegelt niet de samenleving in Dilbeek. Zo vind ik het jammer dat ik niet wordt vervangen door een jong iemand van kleur. Mijn vertrek wordt opgevangen met interne verschuivingen.'

Van Camp: 'Publieksvernieuwing is inderdaad een aandachtspunt. Vilvoorde heeft een heel diverse en jonge bevolking. Om hen te bereiken proberen we zoveel mogelijk drempels weg te halen. Dat kan bijvoorbeeld met laagdrempelige prijzen of niet-talige (familie)voorstellingen. Als we met straattheater de wijken in gaan of Plein Publiq organiseren, dan heeft dat succes. Familievoorstellingen zijn dikwijls een mooie opstap naar het cultuurcentrum. Voor volwassenen organiseren we onze *www*-reeks, WoensdagWereldWijd-concerten en vorig jaar hebben we Nuff Said naar Vilvoorde gehaald, een multidisciplinaire show met comedy, hiphop, jazz. Toch hebben we nog een hele weg af te leggen om een diverser publiek aan te trekken. Dat zal steeds meer via samenwerkingstrajecten gebeuren, in Vilvoorde zelf, maar ook met organisaties en cultuurhuizen uit de regio.'

Wim, jij was bijna drie decennia programmator.

Van Parijs: 'Mijn huidige functie heet officieel 'Deskundige theater' van het 'Team kunsten' en het 'Team jongeren' van de dienst Vrije tijd van de gemeente Dilbeek. De *vzw* van CC Westrand werd in januari 2021 opgedoekt. Het personeel is opgegaan in de teams van de dienst Vrije Tijd. De hoop is dat er zo op een andere manier nieuwe initiatieven ontstaan, maar de coördinatie van dat alles verloopt moeilijk en er gaat veel autonomie verloren. Er zijn limieten aan de manier waarop je een organisatie rendabel kan inrichten. Naar mijn mening mag de lokale politiek de kunst ook niet te veel instrumentalist. Kunst op zich, kunst om de kunst, is belangrijk. Een voorstelling in een theaterzaal kan je emotioneel of intellectueel raken, in zoverre zelfs dat het je verandert. Jammer genoeg komen onze lokale politici zelden over de vloer.'

FR Quels sont les défis du secteur culturel?

Enfin le secteur culturel dans le Rand peut se rétablir pleinement. Outre les défis de l'après-corona, la diversité, l'audience, les restructurations et l'équilibre entre l'ancrage local et la coopération régionale restent des questions urgentes. Caroline Van Camp du CC Het Bolwerk à Vilvoorde: 'Durant le corona, notre centre culturel a été transformé en centre de vaccination. Ce n'était pas l'idéal, mais nous devions fermer de toute façon. Soudainement nous sommes entrés en contact avec les

habitants de Vilvoorde et de Machelen d'une manière différente. Beaucoup de personnes étaient de vieilles connaissances, mais il y en avait aussi toute une série qui ont visité notre centre pour la première fois.' Wim Van Parijs du CC Westrand à Dilbeek: 'Travailler ensemble permet de diffuser la culture, mais la délimitation des domaines de coopération n'est pas toujours logique. Dilbeek a plus à voir avec Asse, mais nous faisons partie de la coopération régionale Pajottenland-Zennevallei.'

Betekent de nieuwe structuur meer druk vanuit de gemeentepolitiek?

Van Parijs: 'Die druk was er daarvoor ook al, bijvoorbeeld wanneer een schepen vond dat je te *highbrow* bezig was, of wilde weten hoeveel Dilbekenaren er naar de voorstellingen komen. Bij ons komt iets minder dan vijftig procent van de toeschouwers uit de omliggende gemeenten. Het is trouwens ook altijd onze opdracht geweest om regionaal te werken. Daarvoor krijgen we van Vlaanderen geld als 'groot cultuurcentrum', ook al is dat geld nu niet meer rechtstreeks bestemd voor het cultuurcentrum en gaat het in de globale pot van de gemeente. Vlaanderen legt de verantwoordelijkheid voor de cultuurspreiding bij de gemeenten en geeft zo de instrumenten uit handen om voorstellingen voldoende bij het publiek terecht te laten komen. Om goede kunstenaars lokaal te pro-

'We zijn te veel gericht op de ouder wordende blanke middenklasse Vlaming. We moeten meer naar een gedeelde nieuwe cultuur.'

grammeren en te financieren moet er ook publiek van buitenaf komen, maar een schepen is veel eerder geïnteresseerd in het eigen kiespubliek. Ook de groei van talent wordt daardoor moeilijker.'

Van Camp: 'In Vilvoorde komen politici gelukkig regelmatig naar het cultuurcentrum. Het maatschappelijk belang van cultuur wordt naar waarde geschat. Want het klopt natuurlijk dat je via cultuur mensen kan aanspreken. Het Bolwerk is een aparte stadsdienst, maar onze directrice Andrea Fabre werkt vlot samen met haar afdelingshoofd en die faciliteert op zijn beurt de samenwerking met andere diensten. Samenwerken met andere stadsdiensten is positief. Zo legt een ervaren doelgroepenwerker van de dienst Vrije Tijd mee contacten met lokale talenten die we ondersteunen en podiumkansen bieden. Of hij introduceert ons bij lokale verenigingen waarmee we activiteiten omkaderen. In de zomer ontvangen we de jeugdendienst die zijn tienerwerking Mish Mash opzet in onze gebouwen.'

Met het intergemeentelijk samenwerkingsverband (IGS) Cultuur Noordrand is er een nieuwe structuur voor bovenlokale samenwerking gekomen.

Van Camp: 'Samenwerking om mensen uit een bredere regio te bereiken, is er eigenlijk altijd al geweest; nu is die samengebracht in een IGS. Daardoor kunnen de verschillende gemeenten op verschillende manieren samenwerken in het opzetten, uitvoeren, aanbieden en communiceren van activiteiten. Piano Days is een recent voorbeeld van zo'n samenwerking. Ook voor het bereiken van een bepaald doelpubliek, het delen van kennis en *good practices* werken we breder dan het lokale niveau.'

Is dat een mogelijk antwoord op jouw bezorgdheid voor een goede cultuurspreiding?

Van Parijs: 'Samenwerkingsverbanden zijn zeker een antwoord. Meer dan twintig jaar geleden waren het de jeugdcoördinatoren in Vlaams-Brabant die meer aandacht voor familievoorstellingen vroegen. Ook het samenwerkingsverband van cultuur- en gemeenschapscentra Vlabra'ccent is een mooi voorbeeld van een samenwerking van onderuit. Dilbeek maakt nu deel uit van de regio Pajottenland-Zennevallei. Ook al liggen Dilbeek en Halle psychologisch verder uit elkaar dan Dilbeek en Asse, dat bij IGS Noordrand hoort,

en ook al staat de lange samenwerking tussen CC Strombeek en CC Dilbeek een beetje dwars op de nieuwe indeling in cultuurregio's. Volgend seizoen komt er ook een nieuwe samenwerking met Brussel via het Kaaithheater, CC De Factorij in Zaventem, CC Strombeek en CC Dilbeek, mede onder impuls van de noden van het Kaaithheater dat met verbouwingen start.'

Kan de Rand ook gebruik maken van de kennis uit Brussel?

Van Camp: 'We kunnen veel leren van Brussel. Vilvoorde wordt steeds meer met een grootste-delijke realiteit geconfronteerd en daar moeten we op inzetten. We doen dat al, maar ons aanbod kan nog beter afgestemd worden op onze superdiverse samenleving. Dat is een mooie uitdaging, maar het vraagt ook middelen en mensen.'

Van Parijs: 'De kunsten in Vlaanderen zijn van een zeer hoog niveau. Andere culturen brengen ook hun eigenheid mee. Ik denk dat we naar een gedeelde *nieuwe cultuur* moeten gaan. Uitwisselingen met organisaties als Globe Aroma of Mestizo Arts Platform kunnen ons daarbij helpen. We moeten rekening houden met taalmoeilijkheden, maar we moeten ook niet bevreesd zijn om Nederlandstalige kunst te tonen.'

Erfgoeddag maakt school

VLAAMSE RAND Erfgoeddag maakt school! Zo luidt de slogan van de Erfgoeddag 2022. De komende editie belicht het erfgoed van het schoolleven. 'We focussen op alles wat te maken heeft met opvoeding, leren en opgroeien', vertelt Roel Daenen van FARO, het Vlaams steunpunt voor Cultureel Erfgoed, dat de Erfgoeddag coördineert. 'Op 24 april is er de klassieke Erfgoeddag voor het publiek, van 25 tot 29 april worden de leerlingen uit het lager en middelbaar onderwijs tijdens een speciale schoolweek ondergedompeld in het thema.'

In de Zennevallei hebben onder meer Beersel en Dilbeek een programma uitgewerkt voor de Erfgoeddag. 'In Dilbeek kan je jezelf terug laten katapulteren in de tijd', vertelt Hilke Arijs van Zender. 'Je stapt in de gebouwen van de vroegere muziekacademie achter het Pampoelhuis in Groot-Bijgaarden letterlijk een klas binnen zoals die er vroeger uitzag. Je kan knutselen met een spatzeef of een handwerk maken. En er is ook een tentoonstelling over het onderwijs in Dilbeek.' In Beersel ontdek je via een expo in de refter van de Sint-Victorschool welke rol vrouwelijke religieuzen in de scholen van

Beersel speelden. Zij leerden generaties leerlingen rekenen en schrijven, maar ook tekenen, naaien en zingen.'

In Overijse kan je tijdens de Erfgoeddag op 24 april terecht op drie verschillende locaties. 'In gemeenschapscentrum de Bosuil in Jezus-Eik zoomt de tentoonstelling *Van schoolbord tot toetsenbord* in op het ontstaan, de historiek, de bouw, de werking en de activiteiten van de dorpscholen van Jezus-Eik', legt Lynn Debecker van de gemeente Overijse uit. 'Je kan een bezoekje brengen aan een klas met oud schoolmeubilair en schoolbenodigdheden. Naast talrijke schoolfoto's kan je ook leerboeken, schriften en rapporten bekijken. Kinderen kunnen zich in een origineel decor laten fotograferen.' In cultuurcentrum Den Blank loopt een expo die het verhaal vertelt van 200 jaar Koninklijke Harmonie Sint-Martinus Overijse en het muziekonderwijs. Het bezoekerscentrum Druif! organiseert ter gelegenheid van de Erfgoeddag onder meer een workshop weven en een gezinsvriendelijke wandeling. - TD

 www.erfgoeddag.be

De verfraaiing der bruggen

KRAAINEM De gemeente Kraainem heeft het plan opgevat om drie bruggen in de gemeente te laten verfraaien met streetart. 'De brug van de Ring over de Dezangrêlaan, die over de Lenaertsstraat en het viaduct zijn zowat de toegangspoorten van Kraainem', vertelt gemeenteraadsvoorzitter Luc Timmermans (LB), die met het idee op de proppen kwam. 'Momenteel zijn ze niet bepaald goede reclame voor Kraainem. De bruggen staan vol met lelijke tags die van weinig creativiteit getuigen. Tijdens mijn vele coronawandelingen in onder meer Hoeilaart en Vilvoorde zag ik dat het anders kan. Daar vind je op openbare plaatsen echt prachtige streetart-kunstwerken. En het heeft nog een bijkomend voordeel: eens zo'n streetart-schildering verschijnt, houdt het taggen op. Taggers hebben blijkbaar respect voor streetart.' De gemeente trekt 30.000 euro uit voor het project. De bruggen zijn eigendom van het Vlaamse Agentschap Wegen en Verkeer, maar dat zou wel oren hebben naar het streetart-project in Kraainem. - TD

Locomotief Zellik

ZELLIK Het is nog niet duidelijk wat er zal gebeuren met de oude treinlocomotief die een wandelaar een tijdje geleden in een bosje achter een magazijn in Zellik ontdekte. De locomotief uit de jaren 50 staat op een terrein vlakbij de fietssnelweg tussen de Brusselsesteenweg en de Ringlaan. Monumentenwacht Vlaams-Brabant voerde intussen een inspectie uit op de bijzondere vondst. Daaruit blijkt dat de locomotief, die vroeger gebruikt zou zijn om goederen te vervoeren, nog in behoorlijk goede staat is. De gemeente en de eigenaar van het terrein bekijken nu verschillende pistes. Een ervan is om de trein op te smukken en dichterbij de fietssnelweg te plaatsen als visuele attractie. - TD

Interculturele bemiddelaar voor AZ Portaels

VILVOORDE Het Algemeen Ziekenhuis Jan Portaels in Vilvoorde heeft Samuel Gross aangesteld als interculturele bemiddelaar. 'Meer en meer krijgen we te maken met patiënten die geen Nederlands, Frans of Duits spreken', legt woordvoerder Helena Polfliet uit. 'Vaak verschilt hun culturele achtergrond van die van de zorgverstrekkers. Taal- en cultuurbarrières bemoeilijken de hulpverlening. Een interculturele bemiddelaar kan die barrières opheffen.'

'Zowel de patiënten als de zorgverleners kunnen op mij een beroep doen om te tolken of een tolk te regelen', zegt Samuel Gross. 'Maar het is meer dan dat. Ik begeleid de mensen bij hun aanmelding in het ziekenhuis en zorg ervoor dat ze zich op hun gemak voelen. De ziekenhuiscultuur is niet voor iedereen evident. Mensen durven soms ook bepaalde vragen niet stellen omdat ze de taal van de arts niet voldoende begrijpen. Soms kunnen culturele verschillen tot misverstanden leiden. Ik ben er om de brug te maken tussen de patiënten en de zorgverleners.' - TD

Trammuseum viert feest

SCHEPDAAL Op zondag 24 april gooit het Trammuseum van Schepdaal de deuren open voor de viering van zijn 60-jarige bestaan. 'Die dag organiseren we gratis rondleidingen en voorzien we hapjes en drankjes,' aldus communicatiemedewerker Chris Lippens. 'Er is een fototentoonstelling over de historie van het museum en het beschermd industrieel erfgoed. De hele week is er een speciaal aanbod voor scholen. Voor de groepsbezoeken van de leerlingen hebben we een parcours uitgestippeld. Ze zijn getuige van een integraal bewaard gebleven buurtspoorwegstelpplaats, waar trams werden gestald en hersteld.' Schepdaal was een opstapplaats voor reizigers op de destijds drukke lijn voor het personen- en goederenvervoer tussen Brussel en Ninove. Die buurtspoorweg maakte het Pajottenland makkelijker bereikbaar. Het Trammuseum van Schepdaal is het oudste trammuseum in België. In 1933 werd de tramsite officieel beschermd, samen met de unieke collectie rijtuigen, waaronder drie stoomtrams, de oudste elektrische tram van het land en een dieseltram uit 1935 die nog uitrijdt op de site. Een pareltje in de collectie blijft het koninklijk rijtuig van Leopold II. Het museum voert momenteel dringende renovatiewerken uit, waaronder de renovatie van een oude tram. Het museum is vanaf 1 april open op zondag van 10 tot 18 uur en op woensdag 14 tot 18 uur. - GH

www.tramsiteschepdaal.be

In **Diegem** is ereburger en pastoor Vital Orolé (91) overleden. - Brussels Airport in **Zaventem** transporteerde sinds november 2020 maar liefst 1 miljard coronavaccins, waarvan 750 miljoen voor de export naar Europa en de rest van de wereld. - **Dilbeek** richt tien leegstaande assistentiewoningen in woonzorgcentrum Breugheldal in als opvangplaats voor Oekraïense vluchtelingen; **Grimbergen** de kerk en de sporthal in Borcht. - Pater Karel Stautemas van de Norbertijnenabdij in **Grimbergen** haalde in zijn eentje vluchtelingen op aan de Oekraïens-Poolse grens. - In **Vilvoorde** wordt er vanaf juni gestart met de renovatie van het viaduct. De werken zullen vijf jaar duren. - Armand De Belder, bezieler van brouwerij 3 Fonteinen in **Beersel** is op 70-jarige leeftijd overleden. - Meer dan 700 inwoners zijn tegen de komst van een detentiehuis in Hotel Falko in **Wolvertem**. Federaal minister van Justitie Vincent Van Quickenborne (Open VLD) wil daar 45 gedetineerden onderbrengen die minder dan drie jaar cel kregen. - Bavo Vanden Broeck uit **Vilvoorde** is in Australië op het Mullet Fest uitgeroepen tot beste nieuwkomer met een nektapijt. Dat kapsel is in Australië nog altijd populair. - Het nieuwe afvalbeleid van Incovo en Interza, met meer soorten afval in de PMD-zak, loont. Er zijn 250 vrachtwagens met restafval minder opgehaald. Dat is goed voor 3.000 ton minder restafval dat naar de verbrandingsoven moet. - Op de scholencampus Vijverbeek in **Asse** zijn twee oude gebouwen gesloopt voor de aanleg van de ringweg met randparking, groenzone en een veiligere schoolomgeving. - In **Zellik** komt een nieuwe

gratis parking aan de Frans Timmermansstraat met 68 parkeerplaatsen en twee elektrische laadpunten. • De kerktoeren van de Sint-Martinuskerk in **Asse** wordt ontmanteld. Hij was door de zware storm in maart beschadigd. • Er zal in de toekomst minder hoog en minder geconcentreerd gebouwd kunnen worden in het centrum van **Merchtem**, zo blijkt uit het eerste Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) voor Merchtem centrum. • In 2021 ruimde het Agentschap Wegen en Verkeer bijna 300.000 kilogram afval langs gewest- en autosnelwegen in Vlaams-Brabant. Dat is een daling van 35% ten aanzien van 2020. Het opruimen kost de belastingbetaler 730.000 euro. • De voormalige brouwerij-mouterij Draaiboomken in **Itterbeek** wordt omgevormd tot een wooncampus voor mensen met een mentale beperking. • In **Grimbergen** is er protest tegen de plannen van het gemeentebestuur om in het centrum van de gemeente een ondergrondse parking met een grootwarenhuis te bouwen. Ook de uitbreiding van het gemeentehuis met bibliotheek en OCMW-diensten zorgt voor heel wat deining. • Het nieuwe fietspad van drie meter breed en ruim één kilometer lang aan de Terhulpensesteenweg tussen **Hoellaart** en Brussel is geopend, maar stopt abrupt aan de grens met het Brussels Gewest. Aan Brusselse zijde is het tot 2026 wachten op een nieuw fietspad. • Op 26 april stelt Alain Vanclooster in **Schepdaal** zijn boek *Prachtig Pover Pripjat* voor. Het boek vertelt het verhaal van de kernramp in Tsjernobyl. • Volgens cijfers van de provincie, verdwijnt er in Vlaams-Brabant om de twee dagen meer dan een hectare open ruimte. • Via de nieuwe onthaalpoort Middenhut, met een hoppinpunt voor verschillende vervoersmiddelen, kunnen wandelaars en fietsers voortaan makkelijk vanuit **Sint-Genesius-Rode** het Zoniënwood intrekken. • In **Dilbeek** is in een aantal straten het doorgaand verkeer tijdens de piekuren verboden. De gemeente wil zo de verkeersveiligheid en de leefbaarheid van een aantal lokale wegen verhogen. • De heem- en geschiedkundige kring Sicca Silva **Droogenbosch** zoekt medewerkers die interesse hebben voor de geschiedenis van de gemeente. • JH

Sluiting zwembad domein Huizingen

HUIZINGEN Gedaan met zwemmen in het provinciedomein van Huizingen. Het openlucht-zwembad gaat dicht. Dat heeft de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant beslist. 'Het zwembad is een kwarteeuw oud', licht gedeputeerde Ann Schevenels (Open VLD) toe. 'Ondanks jarenlange investeringen is een verdere uitbating maatschappelijk niet meer te verantwoorden. De technieken, de energieprijzen en de heden-

daagse inzichten over duurzaamheid betekenen het einde voor verwarmde chloorbaden in openlucht. Vandaag is de technische installatie in Huizingen niet meer operationeel. Door de schaarste aan vervangonderdelen is een herstelling onmogelijk. Een renovatie of volledige vernieuwbouw van het zwembad is onbetaalbaar.'

En dus gaat het zwembad niet meer open. Ook de openluchtbaden in de provinciedomeinen van Kessel-Lo en Diest sluiten respectievelijk in 2025 en 2026. Als alternatief belooft het provinciebestuur om in te zetten op speelplekken met natuurlijk water. De beslissing viel in erg slechte aarde bij oppositiepartijen Groen en Vooruit. 'We zijn niet voor energieverzindende infrastructuur, maar de vraag naar een zwemvijver zoals de zwemvijver Boekenberg in Deurne valt al jaren in dovemansoren', merkt Groen-fractie leider Tie Roefs op. 'Nochtans trekt deze natuurlijke zwemvijver veel zwemliefhebbers.' Ook bij oppositiepartij Vooruit is de verontwaardiging over de sluiting groot. 'De afbraak van het complex en een herbestemming ervan kosten ook veel geld', vindt Bertrand Demiddeleer, provincieraadslid voor Vooruit. 'Het zwembad heeft een sociale en recreatieve functie en is een trekpleister voor het domein van Huizingen. Wie wordt hiervan weer de dupe? De gezinnen die zich geen dure vakanties kunnen veroorloven met luxezwembaden. En dat terwijl onze zomers steeds warmer worden.' • TD

Veel werkvolk gezocht

HALLE-VILVOORDE Het aantal vacatures in Halle-Vilvoorde is historisch hoog. Het voorbije jaar ontving VDAB in ons arrondissement meer dan 24.000 vacatures. Dat is de helft meer in vergelijking met vorig jaar en het hoogste aantal in 15 jaar. In februari stonden nog 5.400 vacatures open. 'Het aantal vacatures dat VDAB ontvangt, is ongezien, niet alleen in Halle-Vilvoorde, maar over heel Vlaanderen', reageert Vlaams minister van Werk Hilde Crevits (CD&V). 'Nu heel wat coronamaatregelen zijn weggevallen, krijgen veel sectoren opnieuw ademruimte. Sectoren die tijdens de pandemie hard werden getroffen, groeien nu het sterkst. Dat zijn onder meer de horeca, het toerisme, ontspanning, cultuur en sport. Ook in de metaalsector en die van de vervaardiging van bouwmaterialen gaat het hard. Voor heel wat jobs wordt er geen diploma of directe ervaring gevraagd. In die jobs kunnen mensen snel aan de slag en doen ze heel wat werkervaring op.' • TD

Meer bier

RUISBROEK Brouwerij Lindemans, die dit jaar 200 jaar bestaat, opent in het najaar een tweede productiesite in Ruisbroek, deelgemeente van Sint-Pieters-Leeuw. 'De voorbije jaren is de export van onze bieren flink toegenomen. Door de grotere productie hebben we ook extra stockageplaats nodig. Op de site in Vlezenbeek kunnen we bijna niet meer uitbreiden. En we willen ook nieuwe producten ontwikkelen', legt CEO Dirk Lindemans uit. 'Een deel van onze lambiekvoorraad zal in de nieuwe brouwerij-site langs het kanaal Brussel-Charleroi worden opgeslagen, maar er zal geen lambiek worden gemaakt. De lambiekproductie blijft in Vlezenbeek. In Ruisbroek zullen alleen bieren van hoge gisting worden gebrouwen.' In de nieuwe brouwerij zal Lindemans zo'n 150.000 hectoliter per jaar kunnen brouwen. Met het project is een investering van 28 miljoen euro gemoed. Dankzij de nieuwe brouwerij stijgt het aantal werknemers bij Lindemans van 70 naar 77. • TD

Annick Van Hoorebeke en Koen Verdijck

Vanuit de lucht is alles anders

Niet iedereen hoeft een ticket te boeken om met een vliegtuig te kunnen vliegen. Wie er de passie en het doorzettingsvermogen voor heeft, kan ook zelf een vlieglicentie behalen om sportvliegtuigjes te besturen. Dat is wat Annick Van Hoorebeke en Koen Verdijck uit Asse deden. **TEKST** Michaël Bellon • **FOTO** Filip Caessens

Als je in de buurt van het vliegveld van Grimbergen een sportvliegtuigje in de lucht ziet hangen, zouden daar wel eens Annick Van Hoorebeke en Koen Verdijck in kunnen zitten. Het echtpaar kwam vijf jaar geleden op het idee om samen een vlieglicentie te behalen. Nu zitten beide leden van Vliegclub Grimbergen geregeld samen in de cockpit. Met veel enthousiasme. 'Als je vliegt, gaat er een hele wereld open. Je ziet het landschap vanop 300 meter boven de grond. Zo mooi! Je kan het met niets vergelijken.'

Doorzetten loont

Van Hoorebeke en Verdijck kunnen het iedereen aanraden om amateurpiloot te worden. Maar is het makkelijk? In principe hoeft je geen voorkennis te hebben. Zo is Van Hoorebeke advocate en kende ze vliegtuigen enkel van lijnvluchten. Verdijck maakt als ingenieur radiozenders voor communicatie van schepen en vliegtuigen, en had dus meer voeling met de luchtvaart. Maar ook hij had nog nooit met een vliegtuigje gevlogen toen hij Annick in 2017 overhaalde om samen naar een opendeurdag van Vliegclub Grimbergen te gaan. 'Ik ben inderdaad de oorzaak', lacht Verdijck. 'Ik was meteen enthousiast om me in te schrijven en ik kon Annick overtuigen om de theorielessen mee te volgen. Op die manier zou ze ook van alles op de hoogte zijn wanneer ze met mij mee zou vliegen. Zo is de bal ook voor haar aan het rollen gegaan.'

'Ik heb inderdaad geen technische achter-

grond, dus als het over *weight and balance* en de finesses van de aerodynamica ging, hoorde ik het in Keulen donderen', zegt Van Horebeke. 'Maar door de manier van lesgeven op de Vliegclub van Grimbergen en de goede klas waarin we zaten, werd ik helemaal meegezogen. Halverwege de theorielessen kon je ook met de praktijklessen beginnen en toen was ik verkocht.'

De drempel om aan de basisopleiding voor privépiloot te beginnen, mag dan redelijk laag

'Leren vliegen is best pittig, maar het is met niets te vergelijken.'

zijn, uiteindelijk is het behalen van een licentie wel een traject van meerdere jaren. Verdijck: 'Het vergt tijd en inspanning en velen haken ook af. De theoretische vakken zijn stevig en ook de praktijklessen kunnen soms frustrerend zijn omdat je vliegen met niets kan vergelijken. Je moet alle handelingen er echt in drillen. Wij hebben onze licentie in twee jaar gehaald omdat we elke week minstens één vliegles namen, maar eigenlijk duurt het zo'n vier jaar voor je echt goed kan vliegen.'

Van Horebeke beaamt: 'De *workload* in de cockpit is groot en in het begin ben je overwelddigd door het gebeuren. Als je een tijdje niet

oefent, krijg je een terugslag, maar wij hadden het voordeel dat we elkaar motiveerden. Als je het tot een goed einde brengt, kom je echt in een andere wereld terecht en raak je eraan verslaafd.'

Adembenemend

Nu proberen ze één keer per week vanuit Grimbergen te vliegen. Een referentiepunt vanuit de lucht is naar verluidt de Leeuw van Waterloo, ook al herken je die blijkbaar niet meteen als je er voor de eerste keer over vliegt. België is mooi, maar de vluchten boven de Alpen en de Middellandse Zee tijdens de jaarlijkse stage van de Vliegclub in Zuid-Europa zijn ronduit adembenemend. Regels wat betreft het landen op een luchthaven en het overvliegen van gecontroleerde of militaire gebieden verschillen nogal eens. Een goede vluchtvoorbereiding is essentieel, maar in principe kan je overal in de ons omringende landen naartoe vliegen. De Vliegclub beschikt daarvoor over vier Cessna 152 tweezitters, drie Cessna 172 vierzitters, en sinds kort ook de uiterst wendbare tweezitter Aquila 210. 'Hoogtevrees speelt niet', zegt Verdijck, maar volgens Van Horebeke zijn er wel eens stressmomenten bij het landen op onbekende vliegvelden, of bij veel luchtverkeer. Voor een vlucht moet je alles inbegrepen ongeveer 2 euro per minuut en een landingsfee rekenen. Vliegclub Grimbergen is met een honderdvijftigtal vliegende leden één van de grootste van België.

‘Als je goed voor je hond zorgt, zorg je goed voor jezelf’

Laurence Van Tongerloo (38) schreef een kookboek voor honden, richtte het online platform #Planet Lolo op en maakte de reeks Bekende Viervoeters over honden met een bekend baasje. Van Tongerloo is een dogfluencer. Een wàt?

TEKST Anne Peeters • FOTO Filip Claessens

Van Tongerloo maakte van haar liefde voor honden haar vak en ziet dat helemaal zitten. In het groen rond Brussegem kan je haar tegenkomen als ze op wandel is met Djoels en Stella, haar twee honden. Thuis is er ook nog de kat Magnus. ‘Door omstandigheden ben ik in Brussegem terecht gekomen. Toeval, maar ik voel me hier thuis. Elke dag kan ik stevig gaan wandelen met mijn grote honden, terwijl ik toch in het centrum van het land woon, wat handig is voor mijn professionele activiteiten.’

Hoe word je dogfluencer?

‘Het begint natuurlijk allemaal met liefde voor honden, die er bij mij altijd heeft ingezet. Mijn grootouders hadden een hond en op mijn elfde kregen we thuis twee Jack Russels. Ik vond het heerlijk om voor hen te zorgen, met hen te gaan wandelen. Ik was er de hele tijd mee bezig. Daarnaast is er ook een heel droevige aanleiding: een aantal jaar geleden werd onze hond Odette (n.v.d.r. van Laurence en haar toenmalige man sportjournalist Ruben Van Gucht) vergiftigd. Ze was heel jong, nog maar twee jaar. We hadden een sterke band met haar. Mensen vinden het misschien raar als je zo’n gebeurtenis vergelijkt met het verliezen van een kind, maar er zijn overeenkomsten. Je verliest een levend wezentje waarvoor je hebt gezorgd, waar je een sterke band mee hebt opgebouwd. Odette was deel van ons gezin. En dan vergiftigd worden? Dat is afschuwelijk. Ik wou dat haar dood niet voor niets is geweest. Ik wou het verlies betekenis geven. Vanuit dat gevoel is mijn boek *Snoep*

Dog er gekomen. Ik wou zo graag iets positiefs doen. Zij heeft in heel dat proces een belangrijke rol gespeeld. Door haar dood realiseerde ik mij dat werk niet noodzakelijk een nine to five-job betekent, alleen om brood op de plank te hebben, maar dat het ook een passie, een *way of life*, kan zijn. Dat opende mijn ogen. Je hart volgen in wat je doet, ook in je werk, vind ik ontzettend belangrijk. Als je job je passie is, voelt het niet als werk.’

‘Ik vind het zo jammer dat kinderen van het CLB zo weinig het advies krijgen om hun hart te volgen als het over studiekeuze gaat. De focus ligt op het diploma dat ze moeten halen. Ze leren kijken naar verschillende opleidingen, naar beroepen. Ze worden bakker of boekhouder of dokter... maar in dat hele proces is er weinig aandacht voor de match tussen die keuze en wie je bent. Wel als het gaat over capaciteiten, maar minder qua persoonlijkheid. CLB’s mogen me best uitnodigen, ik wil dat vlammetje graag aansteken. Ik wil vertellen hoe dat bij mij is gegaan en hoe belangrijk het is dat je je werk met hart en ziel doet. In mijn geval is dat honden graag zien. Als je goed zorgt voor honden, zorg je ook goed voor jezelf, voor je omgeving, voor de hele planeet.’

Honden kunnen ook goed voor mensen zorgen, als therapiedier of als hulphond. Dat wederzijdse zorgen voor is belangrijk op #Planet Lolo.

‘Daar ben ik het helemaal mee eens. Het is een wisselwerking. Dat honden of paarden worden ingezet als therapiedieren is niet voor niets. Dieren voelen veel meer aan dan je denkt, ze zijn

een soort spiegel. Als je een hond in huis hebt, stijgt je geluksgevoel. Dieren helpen om te ontstressen. Dat is wetenschappelijk aangetoond. Natuurlijk hebben honden de combinatie van zorg en verantwoordelijkheid nodig. Een hond is geen stuk speelgoed, het is een levend wezen. Een wezen dat vraagt om energie, aandacht en tijd. Voor kinderen is een hond een heel positieve manier om met die zorgvraag, inzet en verantwoordelijkheid om te leren gaan. Tijdens de coronapandemie hebben veel mensen een hond in huis gehaald. Omdat het kon, omdat ze thuiswerken, maar ook omdat ze die diepere connectie zoeken, vermoed ik. De verbinding die we zo hebben moeten missen. Da’s mooi, maar ik hoop natuurlijk dat die zorg voor dat nieuwe huisdier ook na corona blijft.’

‘Als je een hond in huis hebt, stijgt je geluksgevoel. Dieren helpen om te ontstressen.’

Dat is misschien niet zo evident?

‘Ik weet het niet. Het is een kwestie van balans, van evenwicht. Ik heb het gevoel dat we op een kantelpunt staan. We leven in een maatschappij waarin de *mannelijke* kant lang domineerde, waar presteren en economische groeimodellen de norm zijn. Zachtere, *vrouwelijke* waarden als zorg en creativiteit worden economisch en maatschappelijk ondergewaardeerd. Je krijgt weinig respect voor zorg, professioneel en privé. Zorgberoepen zitten niet in de hoogste loonschaal. En als je zelf minder werkt om meer tijd te hebben om voor je kind, je partner, je ouders of je dieren te zorgen, wordt dat financieel afgestraft. Terwijl zorg absoluut een sterke pijler van onze maatschappij zou moeten zijn. Waar zouden we staan zonder zorg voor elkaar? We zijn de balans tussen dat harde en dat zachte kwijtgeraakt. Goed zorgen voor elkaar, dat is toch het echte leven? Als ik bezig kan zijn met mijn honden, met zorgen voor dieren en dier-

baren, dan geeft dat inhoud en kwaliteit aan mijn leven. Door mijn honden leef ik bewuster. Mijn liefde voor Djoels en Stella is voor mij gelinkt aan goed zorgen voor hen, maar ook voor mezelf, voor de natuur, voor deze planeet. Dat ligt in elkaars verlengde. Het heeft te maken met respect.'

Daarom wilde je ook je boek *Snoep Dog* schrijven, een kookboek voor honden?

'Dat is inderdaad de perfecte illustratie van hoe al die elementen samenkomen. Ik ben zelf bewust bezig met gezond eten, ik bak graag en eet graag desserts (lacht). Vers eten is belangrijk. Vanuit die optiek trek ik graag de lijn door naar onze dieren. Voor hen is dat minstens zo belangrijk. Je hond kan uiteraard niet kiezen wat hij eet, maar jij kan dat wel voor hem. Vanuit die gedachte heb ik mijn kookboek met lekkere én gezonde dessertjes en beloningen voor honden geschreven. Het is een combinatie van de kennis die ik heb opgedaan bij een vroegere job in de diervoedingsindustrie, mijn liefde voor desserts bakken en mijn sterke motivatie na de dood van Odette. Het is mijn kleine bijdrage om het leven van dieren beter te maken. In het boek komen ook 12 BV's (Bekende Vlamingen) aan het woord over hun band met hun hond. Daaruit is het idee ontstaan om met Het Laatste Nieuws een reeks vodcasts (video-podcasts) te maken over BH's, beroemde honden van Bekende Vlamingen (lacht). De BV's die ik aansprak waren enthousiast om mee te werken. Het was aandoenlijk hoe bijvoorbeeld Thuis-acteur Pol Goossens vol liefde over zijn vorige hond Wap sprak. Of hoe Koen Wauters toegaf met zijn hond in bed te slapen. Als er een dier in het spel is, vinden mensen het heerlijk om hun verhalen, ervaringen en gevoelens te delen. Dat merk je ook als je met je honden op stap bent. Andere hondeneigenaars, of andere mensen tout court, spreken je veel sneller aan. Je raakt vlot geconnecteerd. In de nabije toekomst wil ik graag een tweede reeks over bekende viervoeters maken. En als *ecopreneur*, zoals ik het graag noem, wil ik van de wereld een betere plaats maken voor honden en voor mensen.'

DE 'Wenn du dich gut um deinen Hund kümmerst, kümmerst du dich auch gut um dich selbst'

Laurence Van Tongerlo (38) hat ein Kochbuch für Hunde geschrieben, die Online-Plattform #Planet Lolo gegründet und die Serie Bekende Viervoeters über Hunde mit einem berühmten Herrchen/Frauchen gedreht. Man könnte sie eine Dogfluencer nennen. Eine was? Van Tongerlo hat ihre Liebe zu Hunden zu ihrem Beruf gemacht und ist damit sehr zufrieden. Die Menschen kümmern sich um die Tiere und die Tiere um die Menschen. In unserer harten

Gesellschaft ist der Wert der Pflege in den Hintergrund gedrängt worden. „Aber nicht umsonst werden Hunde und Pferde als Therapietiere eingesetzt. Und die Pflege eines Hundes kann ein sehr positiver Weg sein, um zu lernen, mit Pflegebedarf, Einsatz und Verantwortung umzugehen.“ In der grünen Umgebung von Brussegem kann man Van Tongerlo manchmal treffen, wenn sie mit ihren beiden Hunden Djoels und Stella spazieren geht.

Het Heizelplateau, het Koninklijk Park en het Moeraske

Vanaf de Koloniale Tuin brengt de Sobieskilaan je feilloos naar de Wildejasmijnenlaan, waar de bordjes van de Groene Wandeling je met gemak door het Park van Laken loodsen en zo naar de Dikkelindenlaan brengen.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Daar bevindt zich het legendarische Amerikaans Theater, gebouwd op de restanten van het Amerikaans Paviljoen van de Wereldtentoonstelling in 1958. De toenmalige BRT zond van daaruit tientallen jaren programma's uit tot ze de tanende en te duur geworden gebouwen in 2012 verliet. Deze bijzondere plek kreeg nog steeds geen definitieve bestemming. Het Vlaams Gewest toont al langer veel belangstelling, maar wanneer komt er iets van?

Enkele monumenten

Als je daar toch bent, kan je misschien een zij-sprongetje maken naar het Osseghempark, ook al zo'n monument in het noorden van Brussel. Beide uitgestrekte zones zijn een bezoek waard,

want ze behoren tot ons gezamenlijk cultureel en natuurlijk patrimonium. Op een niet eens zonnige weekenddag in februari flaneerden heel wat omwonenden en toeristen langs de pittoreske paadjes, met het Atomium op de achtergrond.

Via de Madridlaan kom je bij twee andere monumenten: de Japanse Toren en het Chinees Paviljoen. Voorlopig moet je het doen met de buitenkant en de Tuin van de Japanse Toren langs de drukke Van Praetlaan, want de gebouwen zelf zijn al vele jaren ontoegankelijk wegens instortingsgevaar. Daar lijkt maar geen schot in te komen. Het zal best wel een ingewikkelde restauratie zijn, maar deze prachtige gebouwen staan er momenteel echt triestig bij. Wie brengt er schot in de zaak?

De wereld van de trein

De eindeloze Van Praetlaan, die langs de lange muur van het koninklijk domein loopt, brengt je naar de Van Praetbrug en de rechteroever van het kanaal. De torenhoge schouw van de verbrandingsoven kan je niet missen. Aan de voet ervan pronken er heel wat zeilboten van de Brusselse jachthaven. Let hier op de fel verbeterde fietsinfrastructuur, die je tegenwoordig als een brede laan tot in Vilvoorde brengt, maar dan wel langs de linkeroever. De jarenlange werken en het lange afsluiten van de Vilvoordsesteenweg zijn achter de rug en dat juichen veel fietsende pendelaars toe. Zover reikt de Groene Wandeling echter niet.

Die leidt je van de Van Praetbrug immers richting het mooie maar wat verwaarloosde station van Schaarbeek waar je de prachtige tentoonstelling van Train World (www.trainworld.be) kan meepikken. Dat moet je zeker doen als je er een uur of twee voor kan vrijmaken en geïnteresseerd bent in de geschiedenis van de Belgische spoorwegen. Het is één van de betere tentoonstellingen van het moment in ons land. Let wel: 17 april is de laatste dag dat je ze kan bezoeken.

Rijke natuur op onverwachte plek

Vanaf hier gaat het richting *het Moeraske*, een van de bekendste natuurgebieden van deze kant van Brussel. Vlakbij ligt het Park Walckiers op het grondgebied van Schaarbeek. Na jaren van verwaarlozing kwam het in beheer van Leefmilieu Brussel dat ervaring heeft met dit soort parken. Het Moeraske is een veertien hectare groot restant van de oude Zennevallei, met een ongelooflijke rijke natuur. Dat is verwonderlijk, als je weet dat het gebied geprangd zit tussen de

Tom Serkeyn is journalist bij RINGtv en violist bij de Vilvoordse muziekgroep Zakdoek. Hij is geboren in Brussel en woont in Peutie. Voor RandKrant schrijft hij afwisselend met Fatima Ualgasi, Joris Hintjens, en Dirk Volckaerts de column *mijngedacht*.

Mijn vuist

drukke spoorlijn Brussel-Antwerpen en enkele drukbevolkte wijken in Evere. De Kerkebeek en haar bronnen bevatten zuiver water dat boordevol leven zit. En als je monniksparkieten wil zien, is dit je kans. Deze neef van de bekendere halsbandparkiet is zeldzaam, maar hier broedt een kolonie van minstens honderd koppels. Je vindt ze nergens anders in België.

Aan de ingang van het natuurgebied vind je nog maar eens een aantal volkstuintjes zoals er op de Groene Wandeling werkelijk tientallen liggen. Het is duidelijk dat ze de sociale cohesie tussen de omwonenden verhogen. Dat is hier niet anders. In deze periode van het jaar zie je veel tuiniers druk in de weer om de lentewerkzaamheden op te starten. Twee maanden geleden waren de eerste onder hen er al aan begonnen, kan je nagaan.

Wel is het jammer dat veel ongedisciplineerde hondeneigenaars voor een vervelende overlast zorgen. Soms zijn de dieren niet aangeliend, liggen de uitwerpselen dikwijls op of in de buurt van het wandelpad en vallen de honden af en toe wandelaars lastig. Bij onze verkenning deden verschillende recreanten er hun beklag over. Iets verder naar het noorden ligt het Goede Herderpark op het grondgebied van Haren. Dat is veeleer een getemde versie van het Moeraske. Het is een druk wandel- en speelgebied voor de aangrenzende wijken. Via de Parijsstraat en de Vliegpleinstraat bereik je het einde van dit stukje Groene Wandeling.

Op 27 februari was het een kwarteeuw geleden dat de sluiting van Renault Vilvoorde werd aangekondigd. Aan het monument 'Strijd voor Arbeid', gemeenzaam 'De vuist van Poot' genoemd, woonden enkele tientallen oud-strijders van de onzalige autofabriek een bescheiden herdenkingsmoment bij. Maar wist je dat het monumentale beeld dat ter ere van hen werd opgericht eigenlijk een uit de hand gelopen aprilgrap is?

Op het hoogtepunt van de strijd voor het behoud van Renault Vilvoorde dropten enkele actievoerders het koetswerk van een Megane Coupé, het toenmalige paradepaardje van hun fabriek, op de rotonde van de Luchthavenlaan en de Woluwelaan in Vilvoorde. In de beginjaren van RINGtv was het de gewoonte om op 1 april een nepreportage te maken. Als journalist én Vilvoordenaar was ik erg begaan met het drama van Renault, in al mijn naïviteit dacht ik de arbeiders en bedienden een hart onder de riem te steken door in ons nieuws aan te kondigen dat er een blijvend monument zou worden opgericht voor de beproefde werknemers van de autofabriek.

Maar een goede aprilgrap moet geloofwaardig zijn en dus contacteerden we Rik Poot, beeldhouwer en Vilvoordenaar en toenmalig burgemeester Willy Cortois. Zij waren maar wat graag bereid om het spel mee te spelen. Poot nam van de gelegenheid gebruik om zijn aversie ten aanzien van kunstpaus Jan Hoet nog eens te ventileren. Voor onze camera zei hij: *'Volgens mij is dat al een soort kunstwerk. Als ik zie wat Jan Hoet in zijn museum durft te zetten, dan is dat een volledig kunstwerk, gemaakt door het volk, dus een authentiek kunstwerk.'*

Poot zou van het Meganekarkas een

afgietsel maken in brons. Ook burgemeester Cortois ging op in zijn rol. Met een uitgestreken gezicht deed hij een oproep aan de bevolking: *'Als er mensen zijn die nog oud ijzer, oud koper of tin zouden hebben dat bruikbaar kan zijn bij de totale kunstconstructie die meneer Poot wil optrekken, dan kunnen ze dat inleveren bij de afvalintercommunale Incovo in Vilvoorde. Ik hoop dat we een grote respons krijgen.'*

Of er ook maar één gram oud metaal bij Incovo werd gedeponerd, heb ik nooit vernomen, maar wat ik achteraf wel hoorde was dat de werknemers van Renault onze grap maar matig konden appreciëren want het was toch wel een beetje lachen met hun miserie. Hun wraak was zoet: de burgemeester belde mij op en ontbood me dringend op het stadhuis. Hij verwachtte bezoek van een vakbondsdelegatie die eiste dat hij en Poot hun woord zouden houden: er moest een blijvend monument worden opgericht, 1-aprilgrap of niet.

En zo geschiedde, precies een jaar na de aangekondigde sluiting van Renault Vilvoorde werd het standbeeld op de rotonde onthuld. Niet het afgietsel van het Meganekoetswerk, dat was technisch te omslachtig en wellicht té Hoet-achtig voor Poot, het werd de symbolisch geladen gebalde vuist in cortenstaal die er vandaag nog altijd staat.

Dagelijks passeer ik aan de vuist van Poot. Soms rijd ik eens een extra rondje rond de rotonde bij wijze van eresaluut aan alle ex-werknemers van wijlen Renault Vilvoorde, aan wijlen Rik Poot en wijlen Willy Cortois. Het is natuurlijk in de eerste plaats hun vuist, maar bij mezelf denk ik dan stilletjes dat het toch ook een beetje mijn vuist is.

TEKST Tom Serkeyn • FOTO Filip Claessens

Van tranen parels maken

Van tranen parels maken. Dat doen de doorleefde stemmen van Guido Belcanto en Naima Joris. Ze brengen ons troost en een stukje levenskunst. Wat is hun geheim waarmee ze ons verdriet verzachten?

TEKST Nathalie Dirix • FOTO David Legrève

Wat is jullie bijgebleven uit jullie kindertijd?

Belcanto: 'Mijn ouders hadden een café, naast de kerk. Daardoor genoot ik een katholieke en tegelijk liederlijke opvoeding. Mijn eerste muzikale impressie was het geluid van de kerkklokken. Ze maakten een diepe indruk. Als ik vandaag het geluid van klokken hoor, vlieg ik terug naar mijn kindertijd.'

Joris: 'Ik herinner me nog hoe mijn vader me meenam naar zijn optredens. Ik vond het leuk om achter het podium te spelen en het publiek van achter het gordijn aan het lachen te brengen. Van mijn moeder herinner ik me vooral hoe zij de muziek heel luid kon zetten wanneer ze poetste. Tussendoor danste ze dan met mij. Poetsen heb ik nooit vervelend gevonden.'

Belcanto: 'Een ander beeld dat mij is bijgebleven, is mijn grootvader op zijn sterfbed. Ik was vijf en het was de eerste keer dat ik een dode mens zag. De eeuwige rust die hij uitstraalde, vond ik mooi. Hij lag thuis opgebaard. Omringd met bloemen. De gevel van het huis was versierd met zwart baldakijn. Het leek een soort tempel. Ik zie de rij mensen op straat aanschouwen. Ze wilden een laatste groet brengen aan hun schoolhoofd. Onder begeleiding van de fanfare werd hij naar het kerkhof gebracht.'

Joris: 'Het doet me denken aan mijn jongere zus die in 2018 overleden is. Tot het einde bleef ze grappig. Ze is echt gegaan op een manier om U tegen te zeggen. Tijdens dat afscheidsproces ben ik haar als mijn grotere zus gaan beschouwen. Ik heb veel bewondering voor haar. Ik hoop dat ik met dezelfde kracht zal kunnen gaan wanneer het mijn beurt is. Een dierbare vredig zien sterven, is een geschenk.'

Nochtans wordt het leven vaak voorgesteld als een groot geschenk.

Joris: 'Mijn ervaring is dat we als mens in een

wrede wereld worden gesmeten. Kijk naar de natuur. Bij de dieren kan het er echt hard aan toegaan om te overleven. Je moet sterk zijn om stand te houden. Goed voor jezelf zorgen, daar begint het mee. Ik heb het dan over zaken die heel *basic* zijn, zoals gezond eten en drinken.'

Belcanto: 'Inderdaad, je moet goed voor jezelf zorgen. En vooral niet denken dat iemand anders je gelukkig zal maken. Je moet dat zelf doen. Ik probeer mezelf graag te zien. De ene dag lukt dat beter dan de andere. Gelukkig kan ik goed alleen zijn. En slaag ik er meestal in genoeg aan mezelf te hebben.'

Joris: 'Voor mij ligt dat moeilijker. Ik ben een zorgend type. Ik zie de mens veel meer als een interafhankelijk wezen dan als een onafhankelijk wezen. Voor iemand kunnen zorgen, is dat niet de basis voor geluk?'

Door te zingen zorg je op een bepaalde manier toch ook voor de andere? De muziek die jullie brengen, is voor veel mensen helend.

Joris: 'Ik denk dat die gedachte nog meer tot me moet doordringen. Mijn leven als soloartieste is vrij pril.'

Belcanto: 'Bij mij heeft het een tijdje geduurd vooraleer ik dat besepte, maar toen ik het begreep, heb ik er veel eigenwaarde uit kunnen putten. Vandaag weet ik hoe betekenisvol mijn liedjes voor sommige mensen kunnen zijn. Het geeft me het gevoel dat ik iets waardevols doe.'

Een zanger moet trachten de pijn te verzachten, is de titel van een van je cd's. Het klinkt haast als een roeping om verlossing te brengen?

Belcanto: 'Vind je het geen mooie titel? Ik beschouw hem als mijn artistiek credo, mijn *mission statement*, de reden van mijn bestaan.'

Joris: 'Tijdens de korte periode dat ik verpleegkunde studeerde, kwam ik in contact met wetenschappelijk onderzoek dat aantoonde dat

muziek het genezingsproces kan versnellen. Belangrijk is wel dat het rustige muziek is die de luisteraar graag hoort. Alleszins, het verlaagt de stress bij de patiënt. Vroeger dacht ik dat mijn droevige muziek mensen alleen maar droeviger zou maken.'

Belcanto: 'Zo werkt dat niet. Mensen voelen zich door die muziek net minder alleen. Doordat je je verdriet met hen deelt, voelen ze zich begrepen. Dat is de troostende kracht van muziek. Na mijn concerten komen mensen me vaak bedanken en zeggen ze: *Nu kan ik er weer tegen.*'

Welke zangers of zangeressen kunnen jullie troosten?

Belcanto: 'Dat zijn er veel. Maar als ik iemand moet noemen, dan ga ik voor de Franse zanger Renaud. Als ik hem hoor zingen, voelt het alsof hij rechtstreeks tot mij spreekt. Ik heb ooit een liedje van hem gebracht: *Manu*. Het gaat over een man die zijn vriend met liefdesverdriet troost. Heel mooi. Zijn concert enkele jaren geleden in Vorst Nationaal bracht me aan het huilen. Het was de laatste keer dat ik geweend heb.'

Joris: 'Bij mij gebeuren zo'n ontdekkingen meestal toevallig. Het voelt alsof er plots een geschenk uit de hemel komt vallen. Onlangs had ik het met *L'enfer* van Stromae. Ik zat aan tafel bij mijn tante, ze liet mij het nummer horen en ik heb het meteen meerdere keren achter elkaar beluisterd. Knap hoe hij op het einde van het nummer aantoonde hoe een innerlijk gevecht en eenzaamheid tot zelfmoordgedachten kunnen leiden. Het nummer heeft me doen beseffen dat wanhoop een gast is die je eigenlijk per ongeluk zelf binnenlaat. Dat inzicht gaf me de hoop en de wil om door te gaan. Het doet me zeggen dat liedjes levens kunnen redden. Hemelse troost vind ik bij de contratenor Andreas Scholl wanneer hij Mass in B minor *Agnus Dei* van Bach zingt, ga ik geloven dat er engelen bestaan. Die muziek spreekt mijn diepste zijn aan. De tragedie van het leven wordt er prachtig in weergegeven. Het is een smeekbede. Hij zingt letterlijk: *Lam Gods dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm U over ons. Geef ons de vrede.*'

Belcanto: 'Ja, prachtig. Het is een engelenstem. Als je die muziek hoort, kan je je beter met dit bestaan verzoenen. Mooi woord ook: *erbarmen*. Dat ga ik noteren.'

Guido Belcanto

Guido Belcanto

Werd geboren als Guido August Constanca Versmissen

Vlaamse zanger die bekend staat omwille van zijn authentieke vertolking van het levenslied

Bekende liedjes zijn onder meer: *Plastic rozen verwelken niet* en *Toverdrank*

Bracht in 2019 de cd *Een zanger moet trachten de pijn te verzachten* uit

In oktober 2021 verscheen zijn album *In de kronkels van mijn geest*

Heeft een passie voor het wielrennen

Naima, in een van je nummers zing je over de dood en zeg je *Once you're there*. Wat wil je daarmee zeggen?

Joris: 'Vier jaar geleden verloor ik mijn zus. Ze had kanker. De laatste drie weken van haar leven was ik dag en nacht bij haar. Het was de mooiste ervaring van mijn leven. Ik heb geprobeerd om haar bij te staan, om de overgang naar de eeuwige velden te maken. Tot en voorbij het einde sprak ik met haar. Zo van: *ça va? Vind je de weg daar een beetje? Lukt het om de oversteek te maken?* Zelf vond ze het een bevrijdende gedachte dat ze op weg was naar haar moeder die 19 jaar geleden na een auto-ongeluk in coma geraakte en zes maanden later het leven liet.'

Geloof jij in reïncarnatie?

Joris: 'Tijdens die laatste tragische maanden van mijn stiefmoeder ben ik in contact gekomen met het boeddhisme. Sindsdien ben ik in verschillende geloofsovertuigingen en levensbeschouwingen geïnteresseerd. Er zijn heel wat concepten waarin ik me kan vinden. Eén ding weet ik echter zeker: de dood is een verlossing.'
Belcanto: 'Ik ben niet bang van de dood, ik hoop alleen dat ik zonder pijn kan vertrekken. Ik wil vooral dankbaar heengaan. Tot het einde met dank blijven kijken naar wat het leven heeft gegeven.'
Joris: 'Ja, tot op het einde dankbaar blijven. Want ook al is het leven een strijd, ik blijf het tegelijkertijd wondermooi vinden. Al was het maar om 's ochtends de vogeltjes te zien die aan mijn vetbolletjes komen eten.'

De eindigheid van het leven. Hebben jullie het daar moeilijk mee? Of zien jullie eerder oneindigheid?

Belcanto: 'Of mijn muziek de tijd zal trotseren? Ik ben daar niet mee bezig. Als ik er niet meer ben, zal ik het trouwens niet weten. Als er iets van mijn ziel overblijft, zal het via mijn drie zonen zijn.'
Joris: 'Ik hoop stiekem dat ik na mijn dood een engel word die mensen wat troost kan brengen. Mijn engelenvleugels heb ik trouwens al besteld bij iemand die theaterkostuums maakt.' (lacht)

Jullie stemmen klinken doorleefd alsof jullie al heel wat meegemaakt hebben. Is dat het geheim van jullie overtuigingskracht?

Belcanto: 'Je kan mensen alleen maar raken als je zelf ooit geraakt, gekwetst of mismeesterd bent

geweest. Als je zelf nooit miserie hebt gekend, kan je moeilijk verdriet vertolken.'

Joris: 'Een stem liegt niet. Zoals je aan een gezicht de ware intentie kan afleiden, zo kan je dat ook aan de trillingen van een stem. Sommige mensen kunnen perfect zingen en toch mis je iets. Anderen hebben dan weer geen perfecte stem, maar weten wel gevoelens over te brengen.'

Belcanto: 'En daar gaat het om. Technische perfectie vind ik compleet oninteressant. Het communiceren van echte gevoelens des te meer.'

Welke stemmen kunnen jullie beroeren?

Belcanto: 'Ik hou van oude blueszangers, zoals Son House. Ik val ook voor vrouwenstemmen zoals die van de zwarte gospel- en blueszangeres Odetta.'

Joris: 'Ken je het nummer *The Last Kind Words* van Geeshie Wiley? Die stem blijft door mijn hoofd spoken. Dat nummer zou gaan over een vrouw die haar man, die haar mishandelde, vermoordt en dan een relatie met een vrouw begint.'

Belcanto: 'Ken jij de Mexicaanse zangeres Chavela Vargas? Ze heeft nog een relatie gehad met Frida Kahlo. Zal ik eens een lied van haar laten horen?' (Belcanto laat het nummer *Luz de luna* van Chavela Vargas horen).

Joris: 'Ik kijk uit naar de dag dat ik ook zo'n oudere, kapotte stem heb.'

Belcanto: 'Rook je?'

Joris: 'Ik ben ermee gestopt.'

Belcanto: 'Terug beginnen.' (lacht)

Welke belangrijke levensles hebben jullie geleerd?

Belcanto: 'Dat het dwaas is om altijd gelukkig te willen zijn. Als ik iets heb geleerd, dan is het om geen rekening te houden met wat ons voorgehouden wordt en nooit iets zomaar aan te nemen. Dat ik meer op mijn buikgevoel moet vertrouwen.'

BELCANTO:

'Het is dwaas om altijd gelukkig te willen zijn, maar tot het einde wil ik met dank blijven kijken naar wat het leven heeft gegeven.'

Joris: 'Stilaan begin ik te beseffen dat wat wantrouwer in het leven staan misschien niet zo slecht is.'

Wat stoort jullie het meest in onze huidige samenleving?

Joris: 'Ik mis empathie. Het maakt me triestig. Het ego wordt zo gepromoot. Het lijkt wel of je een eikel moet zijn om in deze ratrace te over-

Naima Joris

Naima Joris

Zong haar eerste nummer op haar 27e

Werkte eerst als backing vocal bij onder meer Isbells en Raymond van het Groenewoud

Was later gastzangeres bij haar vader, de bekende jazzmuzikant Chris Joris

Evolueerde met de jaren tot leadzangeres

Brak door tijdens de coronacrisis met een reeks quarantainecovers die viraal gingen

Bracht kort daarna haar eerste album uit met rouwliederen opgedragen aan haar overleden zus

pessimist. Ik hoop dat ik kan blijven dromen. Gelukkig kan ik betoverd blijven. Een droom heb ik alvast waargemaakt: een huis met een ligbad. Het staat in de Pyreneeën op zo'n duizend meter hoogte. Ik verbleef er tijdens de eerste lockdown. Daar kan ik de wereld vergeten. Ik koester er mijn zelfgekozen eenzaamheid.'

Joris: 'Mijn droom is dat we ooit een wereld kunnen realiseren waarin je niet voor alles hoeft te betalen. Waarin sommige nutsvoorzieningen gratis beschikbaar zijn. Waarin je eigenwaarde niet van je punten of maatschappelijke positie en bezittingen afhangt. Een wereld waarin iedereen een basisinkomen heeft.'

Belcanto: 'De rijken die alleen maar rijker worden en de armen die nog meer moeten knokken. Als je over ongelijkheid begint na te denken, word je neerslachtig.'

Waarin vinden jullie schoonheid?

Belcanto: 'In de natuur. Tijdens mijn laatste wandeling zag ik twee hertjes de weg over springen. Een dier in het wild maakt me zo gelukkig. In Frankrijk woon ik nog meer dan hier in de natuur. Je hebt daar nog een berenpopulatie. Dat is mijn laatste wens: een beer ontmoeten. En ik zou ook nog graag veel fietsen in de bergen. Het geeft me het gevoel dat ik naar de hemel fiets.'

Joris: 'Een koffie drinken midden in de bergen geeft mij een euforisch gevoel. Die bergen stralen zoveel kracht uit. Ze hebben iets stabiels. Zij lopen niet van je weg. (lacht) Ze maken mij gelukkig. De zee, de sterrenhemel en de bossen kunnen dat ook. Tot nu toe waren mijn gelukkigste momenten wanneer ik alleen met mezelf in de natuur verbleef. Daar voel ik me vrij.'

Belcanto: 'Daar besef je dat de mens niet de maatstaf der dingen is.'

Joris: 'En dat het leven een mysterie is.'

JORIS:

'Ik mis empathie. Het maakt me triestig. Het ego wordt zo gepromoot. Het lijkt wel of je een eikel moet zijn om in deze ratrace te overleven.'

- ▶ leven. Het brengt me tot het liedje *Cold Hard World* van Daniel Johnston, dat ik coverde. Hij beschrijft de harde wereld aan de hand van kleine voorbeelden: blikjes die op straat blijven rondslingeren, de bibliothecaresse die hem niet ziet staan, mensen die contact weren en op zichzelf gericht zijn, ...'

Belcanto: 'Ik noem het graag het verdwijnen van de verbroedering. Ik heb nog de tijd gekend dat we samen op café gingen, samen dronken werden en muziek in onze band speelden zonder dat we bezig waren met carrière maken of heel de tijd op het schermje van onze mobilofoon zaten te staren.'

Joris: 'Jullie stonden dus buiten de wetten van de muziekindustrie? Eerlijk: met die industrie heb ik het moeilijk. Ik heb mijn eerste plaat uitgebracht, maar die is niet ontstaan vanuit commerciële

doeleinden. Het is een hommage aan mijn overleden zus. Om zo van tranen parels te maken.'

Belcanto: 'Een plaat die een hoger doel heeft dan geld maken. Prachtig. Van tranen parels maken, Chavela Vargas doet dat ook.'

In een van je nummers zing je *Rozen op de mesthoop van het leven*. Jij blijft dus ook in het tranendal positief naar het leven kijken?

Belcanto: 'Ik ben geen optimist, maar ook geen

EN Turning tears into pearls

Turning tears into pearls is what Guido Belcanto and Naima Joris manage to achieve with their soulful vocal styles. They offer us comfort and a taste of what the art of living is all about. Belcanto: 'My music helps to remind people that they are not the only ones feeling lonely from time to time. Sharing your grief is a way of showing them that their feelings are understood. That is the comforting power of music. People come up to me after my concerts to

thank me and say: *I now have the strength again to cope with my situation. I am not interested in technical perfection but in conveying genuine feelings.*' Joris: 'A voice cannot lie. In the same way that a face reveals a person's true intentions, so can the tremors of emotion in an individual's voice. Some people can sing perfectly but there is still something missing, while others lack vocal technique but they know how to communicate feelings.'

Wim Opbrouck is de walvis 'Spelen werkt therapeutisch'

De reden waarom de nieuwe voorstelling van Wim Opbrouck niet *Ik Ben De Kabeljauw* of *Ik Ben De Sprot* heet, maar *Ik Ben De Walvis* is niet ver te zoeken. De acteur vereenzelvigd zich met het gigantische zoogdier dat al eeuwen fascineert.

TEKST Tom Peeters • FOTO Koen Bauters

Tussen evenaar en polen/ zoekt een mens naar 't gouden strand/ dat zijn eigen heeft verscholen/ op de rand van zijn verstand, zingt acteur, tv-figuur, muzikant en beeldend kunstenaar Wim Opbrouck in *De Zwerver*, een bewerking van een tekst van Wannes Van de Velde én een van de campagneliederen van Te Gek!?, dat dit keer het taboe rond depressie wil helpen doorbreken.

Dat grensgebied tussen ratio en gekte lijkt me een dankbare voedingsbodem voor een kunstenaar?

'Ja, op die grens opereren wij, op zoek naar een verhaal, naar de psychologie van een personage of zelfs van een dier. Ook een walvis balanceert vaak op die rand en gaat er soms over, zoals wanneer hij op het strand aanspoelt. Ik blijf het een mooie metafoor vinden, maar zelfs experts weten niet of het een echte wanhoopsdaad is. Hoogstwaarschijnlijk is zo'n walvis verdwaald, maar het ontroert me. Ik heb mijn tekst laten nalezen door marinebioloog Jan Haelters, die altijd wordt opgebeld wanneer er een walvis strandt. Hij vertelde me dat als een walvis sterft hij eigenlijk bezwijkt onder zijn eigen gewicht. Ook daar kan ik me mee vereenzelvigen. Het is de reden waarom de voorstelling *Ik Ben De Walvis* en niet *Ik Ben De Kabeljauw* of *Ik Ben De Sprot* heet. Ik ben geen zondagskind dat alleen maar vrolijk fluitend door het leven gaat. Ik probeer het wel, maar net als iedereen heb ik mijn *dark side*.'

De nieuwe Te Gek!?-campagne gaat over depressie. De walvis lijkt ideaal om je eigen zwaarmoedigheid op te projecteren.

'Ja, maar je kan er nog veel meer op projecteren,

en dat doen we ook al eeuwen. Check de Bijbel, of *Moby Dick*. In mijn herinnering was dat een avonturenroman over walvisvaarders, maar na herlezing bleek dat slechts één hoofdstukje op het einde te zijn. Voor de rest staat het boek vol metaforen, maar is het vooral een inspirerend naslagwerk over walvisachtigen. Ik had al veel voorstellingen over walvissen gezien, vanuit het perspectief van Kapitein Achab (uit *Moby Dick*), Pinocchio of Jona, maar nooit vanuit de walvis zelf. Zo'n verhaal wilde ik vertellen en het is langzaam mijn verhaal geworden. Ook de momenten waarop je je bekeken voelt, herkende ik. Tijdens een tournee in Australië en Nieuw-Zeeland ben ik met een motorbootje op walvisexcursie geweest. Het blijft de ultieme bezienswaardigheid.'

In de voorstelling bent je een bultrug, 'de operadiva van de oceaan'. Waarom?

'Eerst had ik een versie gemaakt met een blauwe vinvis, de allergrootste, maar Jan zei me dat de bultrug veel interessanter was. Gepokt met rankpootkreeftjes, die op zijn huid parasiteren, is hij de beste zanger. Biologen noemen hem een diva omdat hij de enige walvis is die opspringt uit het water en buitelt, terwijl zijn gezang duizenden kilometers ver gaat. Dat hoort bij het paringsritueel. Elk jaar levert trouwens één exemplaar de hit van het jaar af, want zijn gezang wordt door alle andere bultruggen overgenomen. Wonderlijk toch?'

Vlaanderen leerde je kennen via het *In De Gloria*-typetje Gerrit Callewaert, de balorige Bavikhoveenaar die niet ondertiteld wilde worden en moeilijk een blijf wist met zijn emoties. Herkenbaar?

'Het is de reden waarom ik ja heb gezegd op deze

tournee. Zo'n taboes help ik graag doorbreken, al zijn we intussen een eind geëvolueerd. Als mijn kinderen met iets zitten, kunnen ze bij mij terecht. Oudere generaties hadden het daar moeilijker mee. Ik werk gelukkig in een sector met veel medemenselijkheid. Als ik me een beetje zwaarmoedig voel, maar het vooruitzicht heb te kunnen spelen, voel ik me een pak lichter. Spelen werkt therapeutisch. Troost brengen ook. Ik was blij eindelijk eens een voorstelling te maken waarin ik niet elke minuut een mop moest vertellen. Beschouw het als een meditatie waarin het publiek op sleeptouw wordt genomen met mantra's, shanty's en oude zeemannsliederen.'

In het verlengde van de voorstelling is er ook een novelle en vanaf eind juni zelfs een expo. Wat mogen we verwachten?

'In de novelle *Hij Wist Het Niet Meer* vertel ik het verhaal van een gevierd acteur die op een première een black-out krijgt en zich net een aangespoelde walvis voelt. De expo zal voor velen een verrassing zijn. Voor ik destijds aan de toneelschool begon, heb ik plastische kunsten gestudeerd, maar haast niemand weet dat ik altijd ben blijven tekenen. Het Museum Dr. Guislain in Gent is de perfecte plek om dat werk eindelijk te tonen omdat ik zelf ook een outsider ben. Het plan is om op de binnenkoer met specifieke doelgroepen – moeilijk opvoedbare jongeren, nieuwe Belgen, vluchtelingen – een gestrande walvis na te bouwen.'

ZA • 2 APR • 20.30 Ik Ben De Walvis

Wim Opbrouck

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

De Koalatest, wat is dat ook alweer? Alle Vlaamse kleuterscholen zijn sinds dit schooljaar verplicht om een taaltest af te nemen bij kleuters van vijf jaar oud. Om te polsen of ze taalvaardig genoeg zijn voor het eerste leerjaar. De kindvriendelijke test werd op vraag van onderwijsminister Ben Weyts (NVA) ontwikkeld door het Centrum Taal en Onderwijs van de KU Leuven. De kinderen doen al spelenderwijs allerlei doe-, zoek- en kiesopdrachten en krijgen op basis van de resultaten een kleurcode. Groen betekent dat ze voldoende taalvaardig zijn. Bij code oranje hebben ze opvolging nodig. Bij code rood krijgen de ouders het advies om hun kind het laatste kleuterklas opnieuw te laten doen. Volgen ze dat advies niet op, dan zijn de kinderen verplicht in het eerste leerjaar een taalintegratietraject te volgen.

Vlaamse Rand

De test werd dit schooljaar tussen 10 oktober en 30 november in elke Vlaamse kleuterschool voor het eerst afgenomen. Gemiddeld haalde 85% van de Vlaamse kleuters een voldoende taalniveau. In Vlaams-Brabant is dat gemiddeld zelfs 88%. In de Vlaamse Rand is dat *slechts* 78%. Een te verwachten cijfer, vindt de Vlaamse minister van

‘Als taal doorweven zit in alles wat je in de klas doet, leren de kinderen consequent bij, het hele schooljaar door.’

Eerste verplichte taalscreening bij kleuters

Taalvaardigheid meten

Bijna één op vier kleuters die in de Vlaamse Rand school lopen, hebben onvoldoende Nederlandse taalvaardigheid om aan het eerste leerjaar te beginnen. Dat blijkt uit de resultaten van de eerste Koalatest, de verplichte taaltest in elke derde kleuterklas.

TEKST Bart Claes • FOTO Filip Claessens

Onderwijs. ‘In de Vlaamse Rand zijn er veel kinderen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is. Hier kreeg 5% van de kleuters een code rood en heeft dus intensieve begeleiding nodig. 17% kreeg code oranje.’

De resultaten per school worden niet vrijgegeven. We polsten in enkele Nederlandstalige gemeentelijke basisscholen in de Vlaamse Rand. In De Klimboom in Kraainem heeft de overgrote meerderheid van de kinderen een andere thuistaal dan het Nederlands. ‘De test verliep traag, allicht omdat het de eerste keer was en er geregeld leerkrachten en leerlingen afwezig waren wegens corona. Maar de resultaten vielen goed mee’, zegt directrice Heidi Mondelaers. ‘Er was geen enkele kleuter met code rood in onze twee klassen. De kinderen met een code oranje – zoveel waren het er niet – gaan we nog meer begeleiden en beter opvolgen. We dompelen ze

met *preteaching* extra onder in de Nederlandse taal. De juf gaat met hen in kleine groepjes aan de slag. Als er bijvoorbeeld een verhaal in de klas aan bod komt, zal ze dat verhaal op voorhand bespreken en duiden, zodat de leerlingen mee kunnen in de klas.'

In basisschool De Schakel in Linkebeek kreeg één kleuter een code rood en enkelen code oranje. De testuitslag verandert niet veel aan de aanpak, want de Nederlandse taal is een constant aandachtspunt in de school, waar meer dan 80% van de leerlingen een andere thuistaal heeft. 'We merken dat kinderen trager vooruitgaan als ze de taal amper begrijpen. Daarom splitsen we het eerste leerjaar tot het middaguur op in twee delen, zodat de leerkrachten in kleinere groepen kunnen lesgeven', zegt directeur Laurens Lindemans. 'Ook in de andere leerjaren blijft de taal een knelpunt. Het kost veel inspanning, tijd en geduld van onze leerkrachten om, voor ze aan een les kunnen beginnen, eerst de basiswoorden-schat aan te leren.'

12 miljoen extra

Die begeleiding kost tijd en geld. De scholen krijgen daar extra middelen voor. De thuistaal van de leerlingen weegt immers flink door bij de verdeling van de zogenaamde SES-lestijden (daarbij wordt gekeken naar de sociaaleconomische status van de ouders, red.). Vlaams minister Weyts maakt dit schooljaar voor heel Vlaanderen bijkomend 12 miljoen euro vrij voor taalintegratietrajecten. De scholen bepalen zelf hoe ze die taaltrajecten invullen. De minister liet als hulpmiddel een praktijkgids ontwikkelen met voorbeelden en inspiratie.

Volgens directeur Lindemans van De Schakel in Linkebeek zullen enkele extra lessen het verschil niet maken. 'Het is altijd welkom, maar daarmee los je het probleem niet op. Er zouden quota moeten komen: zoveel anderstalige leerlingen mag een school inschrijven en niet meer. Pas dan kan je het draaglijk maken voor iedereen. Als je dat niet doet, is er meer nodig dan een Koalatest en wat extra lessen. Dan moeten er in elke klas permanent twee leerkrachten staan. Met het huidige tekort aan leerkrachten, lijkt me dat heel moeilijk.'

Gevaar op stigmatisering?

Volgens het kabinet van minister Weyts verliep de eerste Koalatest vlot en waren de reacties positief, ondanks de argwaan die eraan voorafging. Vooral het gevaar voor stigmatisering van leerlingen met code rood of oranje was een doorn in het oog. 'Dat gevaar bestaat', vindt ook pedagoog Bert Smits

van Schoolmakers, een organisatie die leer- en veranderprocessen in scholen begeleid.

'Als je het niveau van elke leerling apart bepaalt, bestaat het risico dat minder goede leerlingen een stempel krijgen. Maar de test is een momentopname. Het is niet omdat je op dat moment niet zo taalrijk bent, om welke reden ook, dat je niet goed bent in rekenen of logica of andere aspecten die evenzeer van belang zijn. Het is wel zo dat de instructietaal in de klas het Nederlands is. Als je niet goed begrijpt wat de leraar of kleuterjuf zegt, kan je een opdracht niet correct uitvoeren. Scholen en leraren moeten professioneel genoeg zijn om daarover te stappen en de test niet zien als een beoordeling van het individuele kind, maar wel als een evaluatie van hun aanpak. Waar staan ze als school? Zijn ze goed bezig? Kunnen ze de kinderen beter ondersteunen? Als je de resultaten op die manier interpreteert, is de Koalatest een waardevolle test.'

Een kortstondig taalbad als antwoord op tegenvallende resultaten, volstaat volgens de pedagoog niet. 'Een taalbad van een week is maar een week. Het is veel belangrijker om een taalrijke klas- en schoolomgeving te hebben. Met voldoende beeldtaal en pictogrammen in de kleuterklas, aangevuld met woorden. Als taal doorweven zit in alles wat je in de klas doet, leren de kinderen consequent bij, het hele schooljaar door.'

EN Measuring language proficiency

Nearly one in four pre-primary school children attending school in the Flemish Rand do not know enough Dutch to be able to start their first year of compulsory education. This is confirmed by the conclusions of the first Koala test, the language assessment now required in every third year of pre-school. The language screening process went quite smoothly, despite concerns about the risk of children being stigmatised. 'That danger does exist', says educationalist Bert. 'But schools and teachers need to see the test not as an assessment of an individual child but as an appraisal of their approach.' Ben Weyts (N-VA), Flemish Minister for Education and the Flemish Rand, is earmarking an extra €12 million to promote linguistic integration courses throughout Flanders during this school year.

Vierkant hoeve

BOLLEBEEK Een van de grote vierkant-hoeves, die nog steeds actief is als landbouwbedrijf, is Hof te Bollebeek. De familie Vanderhasselt woont en werkt hier al sinds 1544. Eerst als pachter, sinds de jaren 60 van vorige eeuw als eigenaar. In 1117 schonk hertog Godfried I van Brabant dit hof met domein aan de vrouwenabdij van Vorst. Met 100 ha te bewerken grond en een bijhorende, inmiddels verdwenen, watermolen die het graan maalde, zorgde dit hof voor werkgelegenheid en bedrijvigheid, en oefende zo een belangrijke invloed uit in de wijde omgeving. Aanvankelijk was het hof een open hoeve met losstaande gebouwen met strodaken. Na de brandstichting in 1684 werd het huidige, imposante hoeve-complex gebouwd: een gesloten hof met onregelmatige, vijfzijdige plattegrond met een imposante schuur, wagenhuis, woonhuis, stal en vier poorten. De gebouwen zijn opgetrokken uit baksteen met pannendaken. Enkel het hogere, brede woonhuis heeft een stijl, leien dak. Centraal ligt de grote, gekasseide binnenkoer. Antiquiteiten als het meetgedeelte van de bascule, paardenspannen met dedderen vedderbomen, een bietenmolen herinneren aan de oude boerenstiel. In de houten lateibalk van de toegangspoort tussen de schuur en de stal staat het jaartal 1700 gegraveerd. Een tweede poort, de veldpoort, gaf toegang tot de akkers. Tot 1972 reden paard en kar hier door de grote stalpoorten in en uit. In 1980 werd het hof beschermd als monument en deel van het beschermde dorpsgezicht van Bollebeek. Sinds een 15-tal jaar verbouwt de familie Vanderhasselt enkel nog gewassen, iets wat ze nog vele jaren willen doen. En de boer, hij ploegde voort.

TEKST EN FOTO Tine De Wilde

Lachen is gezond

‘Als we lachen produceren onze hersenen endorfine, het zogenaamde gelukshormoon’, zeggen Marie-Louise Deschepper en Jean Vandersmissen. Ze animeren de lachclubs van Strombeek-Bever, Dilbeek en Ternat en zijn de bezielers van lachwandelingen in de natuur.

TEKST Gerard Hautekeu • FOTO Filip Claessens

Lachanimatoren Marie-Louise (Wiske) Deschepper en Jean Vandersmissen zijn twee handen op een buik. Ze zijn op elkaar afgestemd en versterken mekaar. Op een lachsessie in het dienstencentrum Ter Borre in Strombeek-Bever zitten tien deelnemers in een kring. De lach oefeningen vloeien naadloos in elkaar over. Er heerst een opgewekte sfeer. Als afsluiter is er een korte meditatie met klankschalen. Op het einde van de intensieve lachsessie zie je tevreden gezichten. ‘Je moet met minstens zeven deelnemers zijn om die groepsenergie te kunnen opwekken.’

Spanningen loslaten

Deschepper volgde een opleiding als lachanimator bij de Indiase dokter Madan Kataria, die hiervoor naar België kwam. Nadien organiseerde ze zelf lachsessies in Brussel en de Rand. In 2005 stichtte ze

haar eerste lachclub in Strombeek-Bever en Ternat. In 2014 trad Vandersmissen in haar voetsporen. ‘Voor de behandeling van mijn burn-out trok ik naar een ayurvedische kliniek in het Noord-Indiase Raiwala, aan de voet van de Himalaya. Een Japanse dokteres zei me daar dat lach-yoga mij op het lijf geschreven is. Ik volgde de opleiding van lachanimator bij de Belgische lachacademie, die sedert 2006 tweejaarlijkse opleidingen aanbiedt. De academie telt inmiddels dertig actieve lachclubs.’

‘In de lachsessie komt het groepsproces spontaan op gang, maar er zit wel een duidelijke structuur achter. We bouwen de lachsessies stapsgewijs op, met respect voor alle deelnemers. We starten met het losgooien van armen en benen. Het is een manier om kopzorgen en spanningen los te laten. Eerst laten we mensen individueel lachen, nadien volgen de oefeningen per twee waarbij er oogcontact is. Het onderlinge vertrouwen maakt

dat mensen zich veilig voelen in de groep. Lachen werkt aanstekelijk en zorgt voor verbinding’, weten ze uit hun jarenlange ervaring. Dat blijkt ook op de lachwandeling in de Wolfspuuten in Dilbeek.

Lachwandeling

Eind januari, op de *Dag van de speelsheid en de humor*, verzamelen 17 deelnemers aan de Westrand. Ze komen uit de lachclubs van Dilbeek, Grimbergen en Ternat. Daarnaast ook nog nieuwe lachers uit Asse, Aalst en zelfs iemand uit Klein-Willebroek. Katrien neemt sedert een jaar deel aan de buitenactiviteiten van de lachclub. ‘Ik geniet van de sfeer en het gezelschap. Ik kom in

‘Tijdens het lachen vallen de spanningen en de rationele controle weg. Zo ontstaat er ruimte voor het voelen van emoties van blijheid en verdriet.’

beweging en doe zuurstof op.’ Voor Marleen, die in een woonzorgcentrum werkt, is de lachwandeling een aanleiding om uit haar isolement te komen. ‘De lachsessie maakt me vrolijk en ik ga vol energie terug naar huis.’ Cederic, een van de drie mannelijke deelnemers, komt voor het eerst naar Dilbeek. ‘Het luidop lachen in groep went snel. Ik geniet van dit goed gestructureerd programma.’ Karin uit Klein-Willebroek moest van de ene op de andere dag stoppen met haar

In de keuken van chef Jeroen Storme staat het product centraal, zonder al te veel opsmuk. In zijn restaurant in Machelen laat hij gasten genieten van intense smaken. Welk gerecht katapulteert hem naar de tijd van toen, en hoe integreert hij vergeten recepten in zijn menu?

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Filip Claessens

jarenlange passie, de tango. 'De lachwandeling is een alternatief, gecombineerd met de ademhalingsoefeningen maakt het mij bewust van de verbondenheid met mezelf en de anderen.'

Meer vrouwen dan mannen

Deschepper en Vandersmissen blikken tevreden terug. 'Er daagden veel mensen op, waaronder enkele nieuwkomers. Naar onze activiteiten komt er een vaste kern, die een echte vriendengroep vormt. Voor velen is de lachsessie een opstapje naar iets anders, zoals yoga en meditatie. Er komen meer vrouwen dan mannen naar de lachclubs. Mannen uiten zich wellicht makkelijker in het café of op het voetbal. Tijdens het lachen vallen de spanningen en de rationele controle weg. Zo ontstaat er ruimte voor het voelen van emoties van blijheid en verdriet. Eigenlijk zijn alle lachactiviteiten gericht op het voelen. Tijdens de speelse activiteiten spreek je het kind aan in jezelf. Sommige mannen hebben het daar moeilijk mee. Maar dikwijls heeft het ook met perceptie te maken. Zo verlaagde een bedrijfsleider de drempel van een lachsessie voor zijn personeel door het programma aan te kondigen als *Ontstressen met Jean*.' Ze moeten er beiden hartelijk om lachen.

Er staat geen leeftijd op de lachsessies. 'Ook vanuit de scholen is er belangstelling. Deschepper wijst op haar positieve ervaringen in woonzorgcentra. 'Van het personeel vernam ik dat we met het lachprogramma mensen in een rolstoel bereiken die anders nooit voor een activiteit uit hun kamer komen. Ongeacht de leeftijd verhoogt het lachen de kwaliteit van het leven.'

Bij vergeten gerechten moet Jeroen Storme denken aan konijn met pruimen. Zijn grootmoeder maakte dit altijd klaar wanneer de familie op bezoek kwam. 'Ik zie het nog voor me, het konijn in grote stukken in de pot. Mijn grootmoeder stond uren in de keuken. Mijn grootouders waren boeren van afkomst; er werd intensiever gekokkereld dan in het doorsnee gezin vandaag. Er kwam quasi elke dag een voorgerecht, hoofdgerecht en dessert op tafel, zonder naar de supermarkt te gaan. In die tijd kweekte men de konijnen zelf, wellicht nog een overblijfsel uit de oorlog. Konijnen kan je op een kleine oppervlakte kweken en zijn makkelijk van eten te voorzien. Zo kon je toch voor vlees op tafel zorgen, ook al had je geen grote tuin. Ideaal voor wie in de stadsrand woonde. In onze streek doen we daar natuurlijk de kriek lambic bij.'

De essentie van het ambacht

Het is een gerecht dat bij Storme niet op de vaste kaart staat (de klassieker van het huis is kalfszwezeriken met pata negra), maar de chef voegt het tijdens de winter wel eens toe aan het lunchmenu. Het belangrijkste bij het klaarmaken van konijn is tijd. 'Als je het vlees zacht wil hebben, mag je het kookproces niet willen versnellen. Laat het konijn traag garen, op 65 graden, dan heb je minder eiwitverzadiging en zal je resultaat top zijn.'

Konijn met pruimen is eigenlijk heel eenvoudig klaar te maken. Laat de gedroogde pruimen op voorhand marineren in kriek zodat ze goed doordrongen zijn. Dan bak je

het konijn aan en blus je het met kriek. Voeg een beetje fond, de pruimen en voldoende ajuin toe. Bedek de pot met zilverpapier zodat het vocht niet weg kan en laat het minstens vier uur garen in de oven. Je kan er een garnituur bijdoen van winterse groenten, en zelfgemaakte kroketten zijn natuurlijk altijd een hit. Eigenlijk heb je dus niet veel nodig. Ik merk dat we daar vandaag naar teruggaan, naar de essentie en het ambacht.'

De pure smaak

Chef Storme werkt ook graag met schorseneren. 'Je zou het een vergeten groente kunnen noemen, maar eigenlijk is men gewoon vergeten hoe je dat goed klaarmaakt. Vaak denken mensen dat ze schorseneren niet lekker vinden omdat ze het ooit aten op een manier die de groente geen eer aandoet. Het is aan de chefs om het goed te brengen en mensen de pure smaak te laten ervaren. Wij maken het klaar in room en voegen er citroen aan toe, of nog beter: Hoegarden, voor een hopachtige, zure smaak. Ook gefrituurd zijn schorseneren superlekker. Daarvoor maak je met een dunschiller lange, dunne slierten die mooi opkrullen als je ze frituurt op 160 graden. Er zit wel redelijk wat zetmeel in, dus nadien moet je zeker de olie verversen. Je kan de schorseneren ook voorkoken en dan in oliebolende deeg bakken. Zo heb je het smeuïge van de schorseneren én het krokante van de oliebol. Je zou er ook een crème mee kunnen maken, met wat saffraan en steranijs erbij. Daar ga ik eens mee experimenteren!'

‘Als we vuil waren, was mijn moeder blij’

Schrijfster Kristien Hemmerechts heeft met *Hubertina* een boeiende roman geschreven die bijna de hele twintigste eeuw bestrijkt. Nu ze in het verleden aan het graven is, vragen wij haar uit over haar jeugd in de verdwenen braaklanden en holle wegen van Strombeek en Grimbergen.

TEKST Michaël Bellon • FOTO Filip Claessens

Kristien Hemmerechts (Brussel, 1955) groeide, samen met haar broer en zus, op in de Bloemendallaan in Strombeek-Bever. Haar moeder Liliane Verhaeghe was lerares Latijn, haar vader Karel Hemmerechts directeur informatie bij de VRT. Ze liep school aan het Maria Assumpta Instituut in de Mutsaardwijk, studeerde aan de UFSAL in Brussel en aan de KULeuven. Na omzwervingen langs Amsterdam, Londen, Dover en Zuid-Amerika kwam ze terug in het Brusselse terecht. Inmiddels woont ze al ruim dertig jaar in Antwerpen.

Sinds de jaren tachtig schrijft Hemmerechts romans, essays en korte verhalen. Haar debuutroman *Een zuil van zout* verscheen in 1987 en nu, 35 jaar later, kwam *Hubertina* uit. De roman reconstrueert het leven van Hubertina Aretz, een vrouw die in 1893 in Horbach nabij Aken werd geboren in een streng katholiek mijnwerkersgezin. Hubertina diende als pastoorsmeid in een aantal Nederlandse parochies, zette zich tijdens de Tweede Wereldoorlog in voor ondergedoken joden in Antwerpen en werd daarvoor naar het concentratiekamp Ravensbrück gestuurd. In 1971 pleitte ze op

de IJzerbedevaart voor amnestie voor de Vlaamse collaborateurs van WOII. Om het kronkelige pad van de diep gelovige en anticommunistische Hubertina te beschrijven, vult Hemmerechts de feiten uit biografische bronnen en onderzoek in archieven aan met waarachtige fictie.

In de periode dat jouw boek verscheen, publiceerde je oude foto's van je overgrootmoeders op Facebook.

‘Het was het moment dat mijn moeder naar een rusthuis is gegaan en zo zijn die foto's bij mij terechtgekomen. Ik besepte toen ineens dat ik de namen van mijn overgrootmoeders niet kende. Het was een kleine feministische daad om hen eventjes in de schijnwerpers te zetten, en het hielp me om dichterbij de tijd van Hubertina en de mensen van rond de vorige eeuwwisseling te komen. Mijn ene overgrootmoeder langs de kant van mijn vader was een boerin in Neder-Over-Heembeek, de andere woonde op het Haneveld in Grimbergen. Die laatste – Catharina De Boeck of *Dikke Meter* – heb ik als model gebruikt voor de schoonmoeder van de zus van Hubertina.’

Via jouw vader ben je dus een 'echte' Grimbergse?

‘Mijn vader is opgegroeid aan de Hellebeek, op de plek waar je komende van Antwerpen nu Afrit 7 Strombeek vindt. Daar stond vanaf de 17e eeuw hun boerderij. In het begin was het een keuterboerderijtje waar ook drank werd geschonken, zoals veel boerderijen vroeger ook een café waren. Mijn grootvader van Neder-Over-Heembeek is er ingetrouwd en heeft het opgeknapt.’

Wat is er van de boerderij geworden?

‘Nog voor ik geboren ben, is de boerderij gesloopt om de Ring aan te leggen. Veel te vroeg, want de Ring is uiteindelijk pas veel later aangelegd. Mijn grootouders hebben toen een vergoeding gekregen en een huis gebouwd in Koningslo. Dat had een diepe tuin waarin ze kippen hielden en groenten kweekten. Ze hadden een mooie boomgaard. Ik ging er vaak te voet naartoe. Aan de Berkendallaan, die doodliep op een veldweggetje, de Schapenweg, de Vossenhollen en de Katbergen aan de Expo beleefden we spannende avonturen. De holle wegen vond ik fantastisch. Het waren magische plekken die de volwassenen zagezegd niet kenden en waar we dingen verstopten tot de volgende dag. Thuis stond *de stok in de poort*, zodat we altijd binnen en buiten konden langs de garage. Mijn moeder was blij als we vuil waren, want dan hadden we ons geamuseerd. We mochten dan wel niet meteen naar boven, maar moesten eerst onze voeten wassen in de wasbak.’

Volkstuinjes

Tijdens mijn verkenningstochten van de Groene Wandeling passeerde ik heel wat volkstuinjes. In december lagen ze er nog verlaten bij, maar vanaf februari is er geen houden meer aan. Een bontgekleurde mengeling van mensen uit de buurt halen spade en woelvork boven, of beginnen met de afbraak van de bonenstaken en erwtenrijshout van vorig jaar. Het is zalig om gesprekken aan te knopen met de uitgelaten tuiniers. Zowat iedereen haalde corona aan. Sommigen geloofden dat we er vanaf zijn, de meerderheid had zijn twijfels. Hoe dan ook: voor deze mensen is het een verademing om in de grond te werken, plantjes te zien groeien, eigen kweek te oogsten. De oudste gesprekspartner schat ik een eind in de tachtig, de jongste was jonger dan drie. De oudsten hebben ooit wel elders getuinierd en brengen veel ervaring mee. De dertigers zijn bijna allemaal nieuwelingen en drijven veeleer op hun ongebreideld enthousiasme.

Aan de manier waarop ze wieden zie je meteen wie beslagen is of neofiet. Geen nood, het gaat er gemoedelijk aan toe. De ouderen zijn blij dat ze hun kennis kunnen delen, de jongeren zijn blij dat ze snel bijleren. Ze wonen allemaal in de buurt, zeg maar in een straal van één kilometer. De meesten zijn burens van elkaar, maar wisten dat soms niet.

Ze leren elkaar in de tuintjes kennen en zijn verbaasd dat ze gewoon om de hoek wonen, of nog straffer, in dezelfde appartementsblok. Het jonge koppel van twintigers gaat nu zelfs babysitten bij de veertigers die verderop in de straat wonen. Ze delen hun overschotten en hebben zich tot doel gesteld om elk jaar minstens één vergeten groente te ontdekken. Dit jaar is de Egyptische of doorlevende ui aan de beurt. Ze waren al volop aan het opzoeken hoe je die kweekt en klaarmaakt. Tegen het oogstmoment heeft de soort waarschijnlijk geen geheimen meer.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Toen kwam de Ring.

‘Die is pas gebouwd wanneer ik in het buitenland zat. Ze hebben van mijn afwezigheid gebruik gemaakt (lacht). Het was een schok toen ik terugkwam. De aanleg van de Ring heeft een enorme impact gehad, waar weinig werd bij stilgestaan. Er leefde een vooruitgangsoptimisme. Mensen wilden anders en beter.’

‘Misschien zou ik het beter niet zeggen, maar ik vind dat Strombeek niet de charme heeft die Grimbergen wel heeft. Strombeek is niet op een organische manier gegroeid. Het was landgoed dat na de oorlog is verkaveld. Die Belgische

Instituut op de Mutsaard, waar mijn moeder lerares Latijn was. In Strombeek gingen we naar de scouts en naar de mis tot er aan de Mutsaard een hippere pastoor kwam. Het was een gemengde buurt met ook al veel Franstaligen en gevechten met de plakploegen van het FDF tijdens de verkiezingen. Brussel was vlakbij. Mijn vader ging met de auto naar de VRT en was dikwijls te laat voor het avondeten omdat hij aan de Van Praetbrug in de file stond. Met mijn moeder namen we de boerentram naar de stad. De S of de G, die je in Strombeek of aan de Mutsaard kon nemen, wat goedkoper was omdat je dan al in de Brusselse zone was. We stapten af aan de eindhalte in de Georges Matheusstraat, die nu opgeknapt is, maar toen in de hoerenbuurt lag. Om de hoek lag het Rogierplein, waar we boodschappen deden in de Bon Marché en eindigden met een Dame Blanche in bar Stassano.’

‘Ik heb goede herinneringen aan Strombeek. Het plezante aan de Bloemendallaan was dat er tegenover ons huis een groot stuk braakliggende grond lag. Daar speelde iedereen uit de buurt en bouwden we kampen. Ik ging te voet naar de jeugdbeweging en we trokken er veel op uit met de fiets. Die vrijheid genieten de meeste kinderen niet meer. Ik besef nu wat een kracht zo’n jeugd je geeft. Buiten spelen, geeft je een grote vrijheid om je eigen spel te maken en je verbeelding en creativiteit te ontwikkelen.’

i Kennisbeurs Grimbergen organiseert een lezing met Kristien Hemmerechts en Luc De Munck over haar roman *Hubertina* op vrijdag 1 april om 14 uur in de Charleroyhoeve (Lierbaan 16, Grimbergen). Vooraf inschrijven via 02 270 97 61, chris111@scarlet.be of www.kennisbeurs-grimbergen.be Met aansluitende signeersessie in de Standaard Boekhandel (Vilvoordsesteenweg 1, Grimbergen).

‘Tegenover ons huis lag een groot stuk braakland. Daar kwam iedereen uit de buurt spelen en bouwden we kampen.’

verkavelingsobsessie zie je nog altijd: straten trekken en huizen zetten zonder twee minuten na te denken over urbanisatie. Ook achter het rusthuis De Stichel in Koningslo, waar mijn moeder nu woont, aan het begin van de Romeinsesteenweg, zijn ze nu in de laatste velden aan het graven.’

Het ouderlijk huis staat nog altijd in de Bloemendallaan.

‘Ook in een verkaveling, waar mijn ouders een stuk bouwgrond konden kopen nadat ze eerst nog even hadden ingewoond bij mensen in Grimbergen. Dankzij de Wet De Taeye, waarover mijn moeder het altijd had, werden toen nieuwe huizen gebouwd met een badkamer zodat je je niet meer aan de pompsteen in de keuken hoefde te wassen. Wij woonden aan de rand van Strombeek, net buiten de Mutsaard. Ik ging naar het Maria Assumpta

DE .Wenn wir schmutzig waren, war meine Mutter glücklich’

Mit *Hubertina* hat die Schriftstellerin Kristien Hemmerechts einen faszinierenden Roman geschrieben, der fast das gesamte 20. Jahrhundert umfasst. Während sie in der Vergangenheit wühlt, fragen wir sie nach ihrer Kindheit in Strombeek und Grimbergen. ‚Ich habe gute Erinnerungen an Strombeek. Das Angenehme an der Bloemendallaan war, dass sich gegenüber unserem Haus ein großes Stück Brachland

befand. Alle aus der Nachbarschaft haben dort gespielt und wir haben Lager gebaut. Ich ging zu Fuß zur Jugendbewegung und wir fuhren oft mit dem Fahrrad. Die meisten Kinder genießen diese Freiheit nicht mehr. Mir ist jetzt bewusst, welche Kraft einem eine solche Kindheit gibt. Draußen zu spielen gibt dir große Freiheit, dein eigenes Spiel zu machen und deine Fantasie und Kreativität zu entwickeln.’

Rinus Van de Velde

Alsof ik er ben

Slowly, what was once an imaginary world, bulging in my mind like a cloudy dream, started to fall apart into settings I could touch and look at lees je onder de imposante houtskooltekening van een in schaduw gehuld schip dat de golven doorklieft. Een credo?

TEKST Ingrid Laporte • FOTO Filip Claessens

Of hij nu voor een boot, trein of auto kiest, de innerlijke reizen van Rinus Van de Velde beginnen daar waar de realiteit het laat afweten. Ze fascineren. Niet in het minst door een doordacht spel van alter ego's die zijn fictieve autobiografie in scène zetten. 'I contain multitudes,' citeert Van de Velde de dichter Walt Whitman. 'Mijn werk wordt gekarakteriseerd door een gebrek aan authenticiteit. Het gaat over versplintering, over alle mogelijke Rinussen die mijn gedroomde plastische avon-

turen beleven.' Een exploratie die steeds verder doorwoekert in een veelheid van kunstdisciplines, in houtskool of kleurpastels, 3D-decors van berglandschappen of op de zeebodem, surreële films of nog, geschilderde keramieken miniatuursculpturen.

'De grenzen waar ik op bots, bepalen net wat ik doe. Als ik een hele goede expo van iemand anders zie, zoals die van Alice Neel... Ze schilderde waanzinnige portretten van familie, vrienden en onbekenden in haar New Yorkse

appartement, pure schoonheid. Dan wil ik mijn atelier leeggooien, helemaal opnieuw beginnen en ook zoiets doen. Maar ik ben geen Neel. Dus creëer ik een alter ego, en doe alsof ik die expressionistische portretten aan het tekenen ben. Met Claude Monet gebeurt hetzelfde. Als ik naar zijn waterlelies (Les Nymphéas) kijk, voel ik een diep verlangen om *plein-airist* te worden, om in een weelderige tuin zoals de zijne in Giverny te werken. Dat frustrereert me onmiddellijk, want het is onmogelijk.' Gelukkig kent ongetemde verbeelding geen grenzen. Van de Velde wordt de imaginaire tuinman die onder zijn versie van de waterlelies in oliepastel schrijft *during my working hours as a gardener, when nobody was looking, I made quick sketches of his paradise*.

Afstand nemen

Hoe hij de beelden waarmee hij in dialoog gaat, selecteert? 'Moeilijk uit te leggen. Da's een van de weinige dingen die bij mij niet analytisch maar intuïtief gebeuren. Ik kies zeker niet de allerbekendste schilderijen omdat die niet langer open zijn voor interpretatie. De strategie om er tekst bij te schrijven werkt dan niet meer. Mijn generatie is de eerste die opgroeide in een razendsnelle, hapklare beeldcultuur. Online vind je alledaagse familiefoto's naast historische meesterwerken. Beelden zijn minder heilig

'It's just something to do. Iets maken en daar je dagen mee vullen.'

geworden. Ik kan ze actief benaderen en inpassen in mijn eigen narratief. En ja, er speelt zeker een vorm van *appropriation* – je geliefde werken eigen maken, ze nabootsen om ervan te leren.'

In eenzelfde beweging demystificeert Van de Velde Hockey, de Kooning, Beuys en vele anderen. Hij spreekt de schilders in tekstflarden vriendschappelijk aan met hun voornaam of laat ze terugkeren als naïeve, keramieken figuurtjes in buitenproportionele asbakken. 'In het atelier werd veel gerookt. De asbakken waren eerst puur functioneel. Ik ben beeldhouwer van opleiding, en had impulsief een oven gekocht. Toen het hier volstond met een 50-tal exemplaren wou ik ze ook tonen. Met hun verhoogde randen vormen ze mooi afgebakende microkosmosen. Interessant ook hoe het leven en de kunst elkaar beïnvloeden. Intussen ben ik wel gestopt met roken.' De zelfrelativering is nooit veraf. In een asbak mijmert een Pingu-achtige Monet vanop een bruggetje over de kleurenpracht van zijn waterlelievijver. Een subjectieve, speelse leugen. Biografieën en

reisverhalen van kunstenaars zijn zowel vertrekpunt als bindmiddel in Van de Veldes' oeuvre. 'Als je er veel leest, lijken die er zó over. Het echte leven is anders. Ik maak van mezelf ook een personage in een decor, en dan zou het heel raar zijn om dat bloedserius en zonder afstand te doen.'

Doorlopend experiment

Op de muren van het atelier hangen, net zoals in Bozar, gesatureerde tekeningen die heel dicht aanleunen bij de schilderkunst in clusters bijeen. Hij confronteert ze graag met elkaar. De lijnvoering verradt de snelheid waarmee hij werkt. In twee grote houten kasten zijn oliepastels van Sennelier netjes gerangschikt, om nooit tijd te verliezen met het zoeken naar een kleurnuance. Of zijn relatie tot kleur veranderd is? 'Vroeger dacht ik hard na over het uitdiepen van één medium. De schoonheid zat 'm erin om daar meesterschap over te krijgen. Monochrome houtskooltekeningen pasten goed bij het idee van herinneringen aan mijn niet-geleefde levens. Tot dat toch te beperkend werd. Ik heb lang gezocht naar een tweede, nieuwe manier. Er is veel en moeizaam geëxperimenteer met olieverf aan voorafgegaan om uiteindelijk, na 10 jaar, uit te komen bij oliepastels. Je botst zelden op een techniek die vlot werkt en genoeg potentie heeft. En er is maar één regel: het is een gevoelskwestie, ik moet er liefst dagelijks plezier aan beleven. Franz West zei over kunst: *it's just something to do*. Iets maken en daar je dagen mee vullen, ik zou het niet anders willen, zo ben ik het allergelukkigst.'

'Terwijl we praten vraag ik me af wat het werk achter je in het supergroot zou geven.' Opvallend genoeg een abstract expressionistische tekening. 'Vroeger geloofde ik meer in het figuratief afbeelden van mijn verzonnen autobiografie, nu denk ik: abstract kan ook, een alter ego kan zoiets maken. Ik onderdruk het minder. Zo ook met naïeve beelden. Mijn collectie thuis bestaat uit zo'n werk, van Armen Eloyan of Tobias Pils. Tegenpolen intrigeren me het meest, als een soort grens omdat ik ze niet begrijp, of omdat ze zo ver van me afstaan.'

Van de Velde's expo opent met het aliënerende beeld van een diep onder de zeespiegel rondwalende man met karikaturaal Rinus-masker. Gaandeweg word je in dat hoofd getrokken. Na de film *La ruta natural* die als een *loop* leest, kom je er zelfs letterlijk in terecht. De immersie lijkt compleet. 'Een *loop*, ja, zoals mijn tijd in het atelier dat is. Maar je kan er wel uit, die vrijheid moet er zijn.'

TOT 15 MEI

Rinus Van de Velde. Inner Travels

Brussel, Bozar, www.bozar.be

Een mogelijk keerpunt?

De palindroomvoorstelling *Are we not drawn onward to new erA* van Ontroerend goed is wereldwijd overladen met superlatieven. Op 16 april staat ze in de Factorij in Zaventem. **TEKST** Ines Minten • **FOTO** Mirjam Devriendt

Een voorstelling als een palindroom. Het concept gaat verder dan de tweerichtingstitel. Je kunt het hele stuk van voor naar achter of van achter naar voor bekijken. Een passend concept voor theater over de klimaatproblematiek. Is het allemaal om zeep of is er nog een keerpunt mogelijk? Alexander Devriendt maakte de voorstelling in 2015. Sindsdien reisde ze de wereld rond. De internationale pers noemde haar verbluffend, overweldigend en geniaal. In 2019 won ze de Fringe First Award in Edinburgh.

Betekenis geven

'Vanaf het begin wilde ik theater maken voor zoveel mogelijk mensen en zonder enige vorm van artistiek compromis', zegt artistiek leider Alexander Devriendt. 'Voor een beginnende experimentele theatergroep leek het buitenland al snel de enige optie.' En keer op keer klikte het ook wonderwel tussen het Vlaamse gezelschap en het publiek met de meest uiteenlopende culturele achtergronden. 'Ik zoek liever de gelijkenissen tussen mensen op dan de verschillen. Theater bindt mij soms meer met iemand aan de andere kant van de wereld dan met een buurman, net omdat we bepaalde interesses gemeen hebben. Mij gaat het er vooral om iets te kunnen betekenen in iemands leven. Dat hoeft niets groots te zijn. Een klein schakeltje zijn om iemand een beetje anders naar de wereld te laten kijken, is genoeg.'

Niet apart van de wereld

Thema en vorm van *Are we not drawn onward to new erA* lagen al snel dicht bij elkaar. Devriendt was wat ideeën aan het pingpongen met zijn kompaan Angelo Tijssens: 'Wat als je iets achterwaarts opbouwt, zodat het lijkt of je het afbreekt?' Het bracht hen bij de klimaatproblematiek. 'Ik hoef geen voorstelling te maken die mezelf en mijn publiek met een schuldgevoel opzadelt. Iedereen weet dat de tijd dringt. Het heeft weinig zin om daar nog eens op te hame-

ren. Maar het klimaat is wél een van de grootste problemen die we hebben op onze planeet. Ik wilde dus een voorstelling maken die niet apart staat van de wereld, maar die een deel is van al die artikelen, boeken en andere informatie die over het thema bestaan. Hoe kun je daar iets aan toevoegen dat geen valse hoop biedt, maar evenmin de uitzichtloosheid voedt?'

Aardverschuiving

In 2015 stond er een grote cast van acteurs en muzikanten op de scène. Heel fijn, zo'n voorstelling in een grote zaal, maar het klopte niet helemaal voor het gezelschap. 'De voorstelling werd voor veel speelplekken te duur. Plots kom je in zalen waar je moet concurreren met het Chinees circus bijvoorbeeld, en dat wil ik niet. Onze sterkte zit hem net in veel mensen bereiken via kleinere zalen. Ook leek het me goed om de voetafdruk te verminderen door met minder mensen te moeten vliegen.' De muziek werd een opname en de tekst kreeg een grondige update. 'In 2015 waren de klimaatjongeren er nog niet. En ik weet dat er intussen een zekere moeheid rond opgetreden is, maar toch hebben Greta Thunberg, Anuna De Wever en al die andere jongeren bij veel mensen een aardverschuiving in hun denken over het klimaat teweeggebracht. Er is een soort optimisme ontstaan, waardoor je het gevoel krijgt dat er echt nog iets kan gebeuren. Dat heeft een belangrijke switch in de voorstelling gebracht. Eigenlijk was het precies wat nodig was. Ik kreeg de luxe om de voorstelling te laten bezinken en te herwerken. Daardoor is ze zowel technisch als verhalend zuiverder geworden.'

ZA • 16 APR • 20.00

Are we not drawn onward to new erA

Ontroerend Goed

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

De industrialisering kwam per spoor

Soms zijn de sporen van een industrieel verleden duidelijk. Wanneer we fabriekshallen zien of een oude schoorsteen bijvoorbeeld. Minstens even vaak is de erfenis discreter. Dat is het geval in Zaventem, waar je naast duidelijke sporen van de industrialisering ook subtielere verwijzingen terugvindt.

TEKST Wim Troch • FOTO Filip Claessens

Net zoals de meeste gemeenten in de regio heeft Zaventem vooral een landbouwgeschiedenis. Al was er in de omgeving wel al vroeg een vorm van nijverheid. Door de aanwezigheid van zandsteen in de grond waren er van in de middeleeuwen steengroeves of *scheysputten*, net als in Steenokkerzeel en Diegem. De beste steen werd gebruikt voor gebouwen, met de minder kwalitatieve stenen werden de straten geplaveid. Nog steeds vind je in de hele regio bouwwerken – van kerken tot kleine boerderijen – in die gelige steen. Daarnaast waren er vanaf de 13e eeuw verschillende watermolens. Er werd graan gemalen en papier geschept. De nabijheid van Brussel betekende een verzekerde afzetmarkt, wat het interessant maakte om te investeren. Die aantrekkelijkheid werd nog groter rond 1705 toen werd begonnen met de aanleg van de Leuvensesteenweg, een rechtstreekse verbinding tussen Brussel en Leuven. Het was het echte begin van Zaventem als toeleverancier van de hoofdstad. Dat werd nog eens versterkt door de technologische vernieuwingen midden 19e eeuw, en vooral vanaf 1866, toen de spoorlijn Brussel-Leuven werd ingehuldigd. Wat voortaan in Zaventem werd geproduceerd, kwam in geen tijd tot in Brussel. Waar tot dan toe waterwegen zoals de Woluwe belangrijk waren voor de handel, werd de spoorlijn een steeds prominenter verkeersas. De gemeente veranderde van een landbouwdorp stilaan in een industriegemeente. Niet in dezelfde mate als Vilvoorde, maar toch. De grote pachthoven verdwenen geleidelijk uit het straatbeeld, werkplaatsen en arbeiderswoningen kwamen in de plaats.

Auto's en leer

Voor een industriële verkenningstocht door Zaventem is het Karel Quitmannplein aan het

station het perfecte vertrekpunt. Op zich is het driehoekige plein ten noorden van de spoorlijn niet zo bijzonder, maar het plein is vernoemd naar de voormalige beheerder en directeur van lederfabriek Tannerie et Maroquinerie Belges (TMB). In de leerlooierij werkten rond 1900 meer dan 500 werknemers. Daarmee was het toen de grootste fabriek van de gemeente. Van de site is vandaag niets meer over gebleven. Het bedrijf sloot begin jaren 70 de deuren. De kantoorgebouwen van Corporate Village kwamen in de plaats.

Het markantste gebouw aan het Quitmannplein is een grote villa in cottagestijl. Het pand heeft eveneens een industriële link. De villa uit 1920 was immers de woning van Pieter Frans Coppin-Van Getsom, de oprichter van Tanneries de Saventhem. Coppin was dus actief in dezelfde branche als Quitmann enkele jaren voordien. Van deze fabriek zijn de gebouwen nog wel bewaard. Ze bieden vandaag onderdak aan tv-productiehuis Warner Bros.

Tussen het Quitmannplein en de voormalige fabrieken van de Tanneries de Saventhem ligt de Keibergstraat parallel ten zuiden van de spoorlijn. Hier werd zo'n honderd jaar geleden een stukje Belgische autogeschiedenis geschreven. Het verhaal begon toen het bedrijf Belgica in 1895 vouwfietzen voor het Belgische leger begon te maken. In 1903 werden er de eerste auto's gemaakt. In 1906 ging Belgica samen met de Brusselse autoconstructeur Excelsior, om later samen op te gaan in het merk Imperia. Er werden sportieve luxewagens geproduceerd, die vooral in de jaren 20 van de vorige eeuw internationaal naam en faam maakten. De economische crisis in de jaren 30 fnuikte de Belgische automobiellindustrie. Metaaldraadvlechterij Gondrexon nam de intrek in de gebouwen. Het complex werd aangepast

aan de eisen van de nieuwe eigenaars, maar de metershoge betonnen schoorsteen herinnert nog aan de roemrijke autoproductie. In deze straat stond ooit ook chocoladefabriek Suchard, van de Milka-chocolade. Op dat lange, smalle perceel vind je vandaag het cultuurcentrum De Factorij.

What's in a name?

Soms hebben straten een simpele, maar veelbetekenende naam. De Fabrieksstraat is er zo een. De verwachtingen van de straatnaam worden ingelost, want dit was ooit het industriële hart van Zaventem. De eerder vermelde Tanneries de Saventhem bevond zich hier. De straat kruist de spoorlijn Brussel-Leuven, maar vanuit historisch oogpunt belangrijker is dat ze parallel loopt met de Woluwe. Op die waterloop groeiden de molens immers uit tot fabrieken.

In Zaventem zijn de arbeiderswoningen en de statige huizen van de fabrieksbazen een aantal stille getuigen van de industrialisatie.

Zo ontstond papierfabriek Papeteries de Saventhem uit de Rattenmolen. Omstreeks 1860 werd de molen geïndustrialiseerd. Het ambachtelijke proces van met de hand papier scheppen maakte plaats voor stoomgedreven machines. Zij zorgden voor een groter productievolume en een betere kwaliteit. Later werd papierfabriek Grellingen overgenomen. Die was wat verderop gevestigd, waar vroeger de Gravenmolen stond. Het bedrijf groeide uit tot een grote werkgever. Begin 20e eeuw waren zowat alle Brusselse kranten afnemer van de papierproducent uit Zaventem. Tot ook hier de recessie van de jaren dertig roet in het eten gooide.

Je kunt nog steeds de fabrieksgebouwen zien zoals die de voorbije honderdvijftig jaar werden gebouwd en verbouwd. Vandaag verwijst de naam van evenementenlocatie *Quartier Papier* nog naar het verleden van de buurt.

Nog een relict van het industriële verleden van Zaventem in de straat zijn de huizen

met nummers 150 tot 154. Het zijn naar alle waarschijnlijkheid personeelwoningen van de Papeteries de Saventhem. De huizen dateren uit 1904 en werden door de bedrijven gebouwd voor hun personeel. Ook in de Landbouwstraat en de Steenokkerzeelstraat staan arbeiderswoningen, weliswaar van de Tanneries de Saventhem. In het eerste kwart van de 20e eeuw waren er nauwelijks sociale huisvestingsmaatschappijen in ons land. Goedkope woningen voor arbeiders kwamen er toen veelal op initiatief van het patronaat. Werkgevers probeerden met betaalbare – soms gratis – huisvesting geschikte werkkrachten te lokken. Want door de exponentieel toegenomen productie was er veel werkvolk nodig, meer dan er toentertijd in het nog landelijke Zaventem voorhanden was. In de Fabrieksstraat vind je een overdekte waterput, waar vandaag enkele brievenbussen aan zijn bevestigd. Het geeft je een hint van hoe het leven van het werkvolk vroeger was.

Functionele herbestemming

Luxueuzer zijn de directeurswoningen. Hoewel de vele schoorstenen stinkende rook de lucht injoegen, woonden ook zij het liefst dichtbij hun fabriek. Behalve Villa Coppin aan het station zijn Villa Quitmann en Villa Amélie Feldheim typische – en nog bewaarde – voorbeelden. Allebei waren ze ooit de statige woning van de directeur van de nabijgelegen leerlooierij TMB. En allebei kregen ze een functionele herbestemming. Villa Quitmann in de Diegemstraat doet sinds eind jaren 90 dienst als gemeentehuis. Onder meer de gemeenteraadszittingen vinden hier plaats. Villa Feldheim – aan de overkant van de straat gebouwd door de dochter van Karel Quitmann en haar echtgenoot Alexander Feldheim – maakt vandaag deel uit van de Zavo-school. Rond het gebouw zijn allerlei nieuwe vleugels en paviljoenen gebouwd, maar de villa is opmerkelijk goed bewaard gebleven.

Heel anders van aard, maar ook een relict van de industriële ontwikkeling van Zaventem, is de elektriciteitscentrale langs de Steenokkerzeelstraat. Ze dateert uit 1905, toen elektriciteit iets voor de *happy few* was. Burgemeester Hector Henneau, die ook ingenieur in de leerlooierij van

Villa Quitmann

Quitmann was, nam het initiatief voor de bouw ervan. Hij geloofde sterk in technologische vernieuwing. Zo liet hij ook een watertoren bouwen en een rioolstelsel aanleggen.

Tijdens het burgemeesterschap van Henneau, van 1912 tot 1938, kende Zaventem zijn industriële hoogdagen. In de jaren na de Tweede Wereldoorlog, en zeker na de oliecrisis van de jaren 70, sloten de grote fabrieken een voor een hun deuren. De Tannerie et Maroquinerie Belges stelde omstreeks 1970 nog zo'n 400 mensen tewerk, bij de Tanneries de Saventhem werkten toen 140 mensen. Maar net als de papierfabrieken gingen ze dicht. De arbeidersplaatsen in de fabrieken maakten plaats voor bediendenbanen in kantoorgebouwen. Want ook voor de dienstensector is de centrale ligging nabij de grootstad een troef. Sinds 1958 is de luchthaven de grootste motor van de economie. Niet alleen voor de gemeente, maar voor de hele regio.

EN Zaventem's rural environment transformed into an industrial hub

Like most municipalities in the region, Zaventem used to be a mainly agricultural community but over time the municipality changed from a farming village into an industrialised area. The large farmsteads disappeared from the streetscape to be replaced by workshops and workers' housing. The signs of an industrial past may sometimes be apparent, such as industrial buildings or an old chimney here and there, but less conspicuous traces of a legacy may be seen just as often. This is the case in Zaventem. In the early 1900s, the municipality was famous for its tanneries, paper mills and vehicle manufacturing. Virtually all the Brussels newspapers purchased their supplies from the Zaventem paper industry. Blue-collar factory jobs were then replaced by white-collar office jobs.

SHEL(L)TER (22/4)

© KAROLINA MARUSZAK

PiCcOlo (+2,5j)

Sprookjes Enzo
WO - 6 APR - 11.00 EN 16.00
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43
ZA - 30 APR - 11.00 EN 15.00
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

VR - 8 APR - 14.00 EN 16.00

ImpulZ (1-4j)
 Theater De Spiegel
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

9 EN 10 APR

Labotanik (0-24m)
 Theater De Spiegel
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO - 10 APR - 11.00

The Addams Family op avontuur (+6j)
 familiefilm
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

ZO - 10 APR - 15.00

Hier & daar (+3j)
 4Hoog
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI - 12 APR - 15.00

Moonbound (+6j)
 familiefilm
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI - 12 APR - 14.00

JoJo Rabbit (+12j)
 familiefilm
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO - 13 APR - 14.00

Kapsalon Romy (+9j)
 familiefilm
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA - 16 APR - 9.30

Paaseierenzoektocht
 i.s.m. Gezinsbond Overijse
 Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

MA - 18 APR - 11.00, 13.45 EN 16.30

Straffer dan ooit!
 Helden
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DI - 19 APR

Vuil Spel
 Stormopkomst i.s.m. Kunst In Zicht
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR - 22 APR - 19.30

Shel(l)ter (+7j)
 Zonzo Compagnie & hetpaleis
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

PODIUM

THEATER

Onderland

Michael Pas, Alice Reijs, Dimitri Leue e.a.
VR - 1 APR - 20.00
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72
WO - 6 APR - 20.30
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
 02 255 46 90
ZA - 23 APR - 20.30
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR - 1 APR - 20.30
De nieuwe man

De Hoe
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO - 7 APR - 20.30
No Place to Fall

Dries Gijssels
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO - 7 APR - 20.15
Through the Looking-Glass (and what we found there)

Mats Vandroogenbroeck,
 Nona Demey Gallagher & Timo Stercx
 Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA - 9 APR - 20.15
Rigoletto

Deschonecompagnie
 & Muziektheater Transparant
 Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA - 16 APR - 20.00

Are we not drawn onward to new era
 Ontroerend Goed
 Zaventem, CC De Factorij,
 02 307 72 72

WO - 20 APR - 20.30

De paradox van Bertrand Russell
 Thomas Janssens & Peter De Graef
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

WO - 27 APR - 20.00

De dag die komt
 Elise Bundervoet
 Zaventem, CC De Factorij,
 02 307 72 72

WO - 27 APR - 20.15

A Concert called Landscape
 LOD/Josse De Pauw & Kris Defoort Trio
 Alseberg, CC de Meent,
 02 359 16 00

Oogst

Kommil Foo
DO - 28 APR - 20.00
 Wemmel, GC de Zandloper,
 02 460 73 24

VR - 29 APR - 20.15

Alseberg, CC de Meent,
 02 359 16 00

DO - 28 APR - 20.30

De Vloed/De Vlucht
 SKaGeN
 Dilbeek, CC Westrand,
 02 466 20 30

KIDS

ZA - 2 APR - 19.00

Anansi (+8j)
 De Maan
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

ZA - 2 APR - 11.00, 13.30 EN 16.00

Een nieuwe muts voor Plop
 Studio 100
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO - 3 APR - 15.00

Carrousel des moutons (+6j)
 D'irque & Fien
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

MA - 4 APR - 15.00

Hopper en de hamster der duisternis (+5j)
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Encanto (+4j)

familiefilm
WO - 6 APR - 15.00
 Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
 02 731 43 31
MA - 11 APR - 15.00
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI - 5 APR - 15.00

Zeppos - het Mercatorspoor
 familiefilm
 Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO - 6 APR - 15.00

Chillen op je billen (+3j)
 Kapitein Winokio
 Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

22, 23 EN 24 APR • 20.00

Swing (+10j)

Circus Ronaldo

Alseberg, kasteel van Beersel,
02 359 16 00

ZO • 24 APR • 10.30

Raya en de laatste draak (+6j)

ontbijtfilm

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 24 APR • 15.00

Slok (+4j)

Jan De Smet

& Muziektheater De Kolonie
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO • 24 APR • 14.00

Leve de lente (+4j)

familiedag

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

ZO • 24 APR • 11.00, 15.00 EN 16.30

Hamertje Tik (+2,5j)

Diederikes Toko

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

VR • 29 APR • 16.00

Gamebeek junior (8-13j)

Just4Fun

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

ZA • 30 APR • 11.00, 14.00 EN 15.30

Oort (0-18m)

Theater De Spiegel

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

HUMOR

III-ième

Jan Jaap van der Wal

VR • 1 APR • 20.15

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO • 7 APR • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO • 13 APR • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Oscar

Brussels Volkstejoëter

ZA • 2 APR • 20.15

ZO • 3 APR • 15.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO • 24 APR • 14.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 9 APR • 20.30

Welcome to the Rebellion!

Michael Van Peel

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

't Zal schoon zijn als het af is

Adriaan Van den Hoof

WO • 20 APR • 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO • 28 APR • 20.15

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO • 21 APR • 20.00

Fokkof

Barbara Sarafian

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 24

DO • 21 APR • 20.30

Mankracht

Steven Goegebeur

Sint-Genesius-Rode,

GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR • 22 APR • 20.00

Tijdens de rust

Nigel Williams

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

VR • 22 APR • 20.30

Bekend & bescheiden

Xander De Rycke

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO • 28 APR • 20.00

Verslaafd!

Erik Van Looy

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

DANS

1 EN 2 APR • 20.30

Ikigai

Danscompagnie Lune

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 3 APR • 16.30

Back on stage

Dance Centre Ducatillon

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

VR • 8 APR • 20.15

The Goldberg Variations

Platfom-K

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR • 15 APR • 20.00

Spektrum of Being

Helder Seabra/ Incognitus

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

DO • 21 APR • 20.30

Tender Men

Koen De Preter

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

PROMISE ME (29/4)

VR • 29 APR • 19.30

Promise me (+8j)

Het Paleis & Kabinet k

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 1 APR • 20.00

Debussy, Satie & Lekeu

Veronika Ilchenko

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

VR • 1 APR • 20.30

Mooneye & Pauwel

Grimbergen, Eldorado, 02 263 03 43

VR • 1 APR • 20.30

Glorieuze Bevrijding

Raymond van het Groenewoud

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 2 APR • 20.30

Ik Ben De Walvis

Wim Opbrouck

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO • 3 APR • 11.00

Beethoven

Piet Kuijken

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

ZO • 3 APR • 20.30

In de kronkels van mijn geest

Guido Belcanto

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO • 6 APR • 20.30

Words, Beats. Jokes

'Nuff Said

Vilvoorde, De Kruitfabriek, 02 255 46 90

ZA • 9 APR • 20.30

Jukebox 2020

Lucas Van Den Eynde, Tine Embrechts

& Nele Bauwens

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 9 APR • 19.00

David Ronaldo & The Dice

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO • 14 APR • 20.00

Lost in time

Geike & Hydrogen Sea

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 19 APR • 20.00

Zourtié Koné Ensemble

Foyer Do Mundo

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

DO • 21 APR • 20.30

Strings

Tsar B

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO • 21 APR • 20.30

Over torens

Wör

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO • 21 APR • 20.30

Ivan Paduart & Patrick Deltenre

Jazz at Felix'

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

VR • 22 APR • 20.30

30 jaar Bagaya-Kapelle

Tamala

Dilbeek, op locatie, 02 466 20 30

VR • 22 APR • 20.30

Diep bedroefd

Alex Agnew & The Moonlovers

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR · 22 APR · 20.00

De Corsari's & dj Ben Braillard

Sint-Pieters-Leeuw, trefcentrum
Laekelinde, 02 371 22 62

ZA · 23 APR · 20.00

Barbara Dex, Sandrine & VVZ-band Nieuwenrode

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA · 23 APR · 20.00

Philippe Raskin & friends

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

ZA · 23 APR · 20.00

Lenteconcert

Overijse Concert Band
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZA · 23 APR · 20.30

Dylan 80

Guy Swinnen, Patrick Riguelle & co
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

MA · 25 APR · 14.00

30 jaar onderweg

Günther Neefs
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DI · 26 APR · 14.00

Lennon & Mc Cartney Acoustic

Two of Us
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO · 27 APR · 20.30

Unplugged Tour

Milow
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO · 28 APR · 20.30

Anders dan anders

Stan Van Samang
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

DO · 28 APR · 20.30

Huroram! (try-out)

Matthysen, Mosuse & Van Ballaert
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO · 28 APR · 20.30

Omsingeld

Gene Thomas
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR · 29 APR · 20.30

Scribe & Morshy

Lokale Helden
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA · 30 APR · 19.00

Lokale Helden

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

ZA · 30 APR · 20.15

Re: Love & Graaf!

Lokale Helden
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO · 3 APR · 20.00

Titane

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI · 5 APR · 20.30

C'mon c'mon

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI · 5 APR · 20.30

A Hero

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI · 5 APR · 20.00

The Shining

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO · 6 APR · 20.00

No Time to Die

Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

WO · 6 APR · 20.00

Spiderman: No Way Home

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO · 10 APR · 20.00

Death on the Nile

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI · 12 APR · 20.30

Licorice Pizza

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI · 12 APR · 20.30

Gli Anni Più Belli

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO · 13 APR · 20.00

Madres Paralelas

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI · 19 APR · 14.00

Hors Normes

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DI · 19 APR · 20.30

Grosse Freiheit

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI · 19 APR · 20.30

Riders of Justice

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO · 20 APR · 20.00

The Matrix Resurrections

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO TOT 24 APR · 20.00

MOOOV-filmfestival

wereldfilms
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DO · 21 APRIL · 15.00 EN 20.00

Red Sandra

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZO · 24 APR · 20.00

Dealer

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO · 24 APR · 15.00

West Side Story 1961

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

West Side Story 2021

ZO · 24 APR · 20.16

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA · 25 APR · 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO · 27 APR · 14.00 EN 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI · 26 APR · 20.30

Compartment no. 6

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

7 APR TOT 8 MEI

Pierre-Philippe Hofmann. Portrait of a Landscape

Brussel, Botanique, www.botanique.be

9 APR TOT 1 MEI

Connecting Silence

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 22 62

TOT 10 APR

Henry van de Velde Awards 2022

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 10 APR

This must be the place

Walter Dermul
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

19 APR TOT 8 MEI

Desalniettemin

Ester Kenis
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

22 APR TOT 1 MEI

Van schoolbord tot toetsenbord

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

22 APR TOT 1 MEI

Gwen Vanderstraeten. Portretten

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

23 APR TOT 8 MEI

200 jaar Koninklijke Harmonie Sint-Martinus Overijse

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

23 APR TOT 8 MEI · OP VRIJDAG-,
ZATERDAG-, EN ZONDAGNAMIDDAG

Veerle Verheylewegen

Halle, Billie Yoga Studio,
www.veerleverheylewegen.be

TOT 30 APR

Noorderland

Jeroen Van Nieuwenhove
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 30 APR

Warriors, come out to play

Carmen De Vos
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

TOT 30 APR

Sarah Verhoeven. Fotografie

Kam kiest voor Kunst
Wezembeek-Oppem,
cafeteria GC de Kam, 02 731 43 31

TOT 30 APR

Jeroen Van Nieuwenhove. Noorderland

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 1 MEI

Rirkrit Tiravanija. Another Sunny Afternoon

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 1 MEI

Noah Latif Lamp. Open Source

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

TOT 15 MEI

Rinus Van de Velde. Inner Travels

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 25 SEP

Van privé naar publiek. Collectie Thomas Neiryck

Drogenbos, FeliXart, 02 377 57 22

OP STAP

ZO • 10 APR • 14.00

Unesco-wandeling

Hoeilaart, Bosmuseum, www.ngz.be

DO • 21 APR • 14.00

Ecosystemen van het Zoniënwood

Oudergem, Rood Klooster,
www.ngz.be

DO • 28 APR • 14.00

Dijlevallei en Bois de Laurensart

Huldenberg, parking Veeweidestraat,
www.ngz.be

VARIA

12 EN 13 APR • 14.00

De paden van Waaienberg van Tom Frantzen

rondleiding
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 22 APR • 20.00

Hoeilaart Quizt

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZO • 24 APR

Erfgoeddag

Verschillende locaties,
www.erfgoeddag.be

ZO • 24 APR • 14.00

Repair Café

Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

DI • 26 APR • 14.00

Moeliematinee

kaart- en spelnamiddag
& bloemschikworkshop
Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

DI • 26 APR • 20.00

Vlaams-Hollandse atlas cartografie 1500-1700

Tervuren, Elk zijn Huis

Het begon met **een idee**

Een niet-alledaagse expo die je met andere ogen naar onze dagelijkse realiteit doet kijken. Dat is *Portrait of a Landscape*, een visuele creatie van Pierre-Philippe Hofmann die je in de Botanique in Brussel kan bekijken. **TEKST** Nathalie Dirix • **FOTO** Filip Claessens

Conceptueel kunstenaar, zo noemt Pierre-Philippe Hofmann uit Linkebeek zichzelf. 'Ik vertrek altijd vanuit een idee. Pas als ik weet waar ik naartoe wil, kan het echte creatieproces starten. Zo is ook *Portrait of a Landscape* ontstaan. Landschappen fascineren me. Net zoals de complexiteit van onze alledaagse realiteit. Neem Zwitserland. Het beeld dat de meesten van het land hebben, is gebaseerd op ansichtkaarten waarop een bepaald type landschappen worden afgebeeld, maar het echte Zwitserland is zo veel meer.' En zo ontstond het idee om naar zijn geboorteland te trekken, waar hij vier maanden te voet rondreisde. Zijn wandelingen vertrokken aan de buitengrenzen van het land. Van daaruit zakte hij af naar het geografische middelpunt. Na elke kilometer stopte hij om te filmen wat hij zag. Zo maakte hij duizenden foto's en video's.

Beelden die je doen stilstaan

Het resultaat van al dat beeldmateriaal werd een 36 meter lange video-installatie met zo'n 2.700 filmfragmenten. 'Ik probeer de essentie van het Zwitserse landschap te capteren. Eigenlijk deconstrueer ik het stereotiepe beeld dat we van Zwitserland hebben door een veelvoud van beelden die het echte, alledaagse Zwitserland tonen.' Opvallend is dat er in sommige video's een hele tijd helemaal niets gebeurt. Hebben die stilstaande beelden een diepere betekenis? 'We

leven in een tijd waarin er voortdurend iets moet gebeuren. Je hebt het nieuws van de ochtend nog maar net gelezen of er dienen zich al nieuwe nieuwsflitsen aan. In de natuur nemen dingen hun tijd om te evolueren. Ook dat is iets waarmee ik de kijker wil confronteren. Je gaat spontaan meer op details letten en meer zien in de beelden waarop er ogenschijnlijk niets gebeurt.'

'Ik vind het heerlijk om in die landschappen te verdwalen. Je voelt je omringd door een groter bewustzijn. Ik vind het ook interessant om te zien hoe de mens ruimtes naar zijn hand zet. Het zegt veel over onze manier van leven.' Hoe heeft hij zijn tocht door de Zwitserse landschappen ervaren? 'Dankzij de stilte en de eenzaamheid had ik veel tijd om na te denken. Wat een luxe. Dat werkte bevrijdend, maar was ook confronterend. Onderweg besef je dat problemen die je uit de weg gaat, je zullen blijven achtervolgen. Ik heb geleerd om problemen aan te pakken en niet meer te vluchten.'

Een interactief boek

Naast de expo is er ook een boek met dezelfde titel. 'Het boek is een prima drager voor de enorme hoeveelheid visueel materiaal die ik verzamelde. Het is een interactief boek dat je via je smartphone toegang geeft tot meer dan 1.000 video's en tientallen getuigenissen van mensen die ik onderweg ontmoette. Ik zie het boek als een manier om de landschappen en de mensen in die landschappen met elkaar te verbinden.' Pikant detail: de boeken die Hofmann tot nu toe signeerde, bracht hij al stappend naar de kopers. 'Het is een manier om in de *state of mind* van het project te blijven. Om de tijd te vertragen en het natuurlijke tempo van de werkelijkheid aan te nemen. Een meer menselijke maat waarin tijd en ruimte beter met elkaar in harmonie zijn.'

7 APR TOT 8 MEI

Pierre-Philippe Hofmann

Brussel, Botanique, www.botanique.be

Ivonne Otarola Flores

Hoe je naar de dingen kijkt

Na haar studies aan de universiteit van Lima besloot Ivonne Otarola Flores haar droom achterna te gaan: de oceaan oversteken en door Europa trekken. 'Mijn Europees avontuur begon in 2012 in België, het land dat ondertussen mijn thuis is geworden.'

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

DE FAVORIETEN VAN...

Mooiste plek in Peru

Huancayo, de stad waar ik opgroeide.

Favoriet gerecht

Ceviche (een rauwe visschotel).

Mooiste herinnering

De momenten met mijn familie.

Dat was nochtans niet het plan. Zij wilde vooral van de ene Europese stad naar de andere trekken. Tot ze via sociale media een fijne jongeman uit België leerde kennen. 'Onze eerste date bracht me terug naar Brussel. Snel werd duidelijk dat er een klik was tussen ons. Het was het begin van een liefdesverhaal met vele hoofdstukken. Vandaag zijn we nog altijd samen. Met onze twee kinderen leiden we een gelukkig leven in Zaventem. Dat we onze dochter en zoon hier kwaliteitsvol onderwijs kunnen bieden, betekent heel veel voor mij. In Peru is dat niet evident.'

Peruaanse openhartigheid

Nochtans zijn er ook een aantal zaken uit Peru die ze mist. 'In Peru stellen de mensen zich makkelijker open voor andere mensen. Spreek je iemand aan, dan word je

FR La manière de voir les choses

Après ses études à l'université de Lima, Ivonne Otarola Flores a décidé de réaliser son rêve: traverser l'océan et voyager en Europe. 'Mon aventure européenne débuta en 2012 en Belgique, le pays qui est devenu mon chez-moi.' Entre-temps, elle vit avec son mari et ses enfants à Zaventem et est heureuse de pouvoir offrir à ses enfants un enseignement de qualité. Elle a également une leçon de vie importante à partager: 'Ma mère m'a appris que quand on change la façon dont on regarde les choses, celles-ci peuvent changer à leur tour.'

getrakteerd op veel vriendelijkheid, openhartigheid en gastvrijheid. *Mi casa es tu casa*, zo kan je de Peruaanse mentaliteit samenvatten. In België verlopen de contacten meestal wat koeler. Ik vind dat jammer, maar ik maak er geen punt van. Ik aanvaard het en zie het als mijn taak om me aan te passen. Dat is een vorm van respect, net zoals het leren van de taal van het land waar je woont.' Zelf spreekt ze Spaans, Nederlands, Frans, Engels en Italiaans. Andere culturen trekken haar aan. Het is dan ook niet verwonderlijk dat ze gek is op de Nikkei-keuken, een Peruaanse uitvinding die Spaanse, Italiaanse, Japanse en Chinese smaken combineert tot een unieke fusie.

Het leven als leerschool

Dat er in Peru heel wat zaken fout lopen, ontkent ze niet. Ze verwijst naar de Peruaanse schrijver Mario Vargas Llosa en zijn roman *De Stad en de Honden*. Een boek dat je een inzicht geeft in de corrumperende systemen in de Peruaanse samenleving. 'Ik vind het belangrijk om met een realistische blik naar mijn geboorteland te kijken. Je mag je oren en ogen niet sluiten. Ken je de uitdrukking: *Cuando el río suena, es porque piedras trae?* Of: als de rivier een geluid maakt, is het omdat hij stenen met zich meedraagt. Wat betekent dat als je onrecht ziet, je zeker mag zijn dat er iets fout zit.' Uit je fouten leren, is voor Otarola Flores de essentie van het leven. 'Het leven is één grote leerschool. Ik merk het bij mezelf. Ik ben net voor de tweede keer moeder geworden. Dat wil niet zeggen dat ik niets meer kan bijleren, integendeel. Elk kind is anders. Het wordt opnieuw een uitdaging om ook voor mijn jongste zoon een goede moeder te zijn.'

Hoezeer ze ook van het moederschap geniet, ze is blij dat ze als jonge vrouw de stap heeft gezet om te reizen. Daardoor heeft ze vandaag niet het gevoel dat ze iets moet missen. Otarola Flores klinkt krachtig en positief als ze spreekt. Zou het kunnen dat de krangigheid van haar moeder, die nu 62 is en haar regelmatig in België komt bezoeken, daar voor iets tussen zit? 'Mijn moeder werd op jonge leeftijd weduwe. Na de dood van mijn vader heeft ze een moeilijke tijd doorgemaakt, maar ze is erin geslaagd om haar leven weer op de rails te krijgen. Ze heeft mij geleerd dat de manier waarop je naar de dingen kijkt een heel grote impact heeft op je denken en voelen. Of zoals de Amerikaanse schrijver Wayne Dyer het stelt: *als je de manier verandert waarop je naar de dingen kijkt, veranderen de dingen waarnaar je kijkt.*'